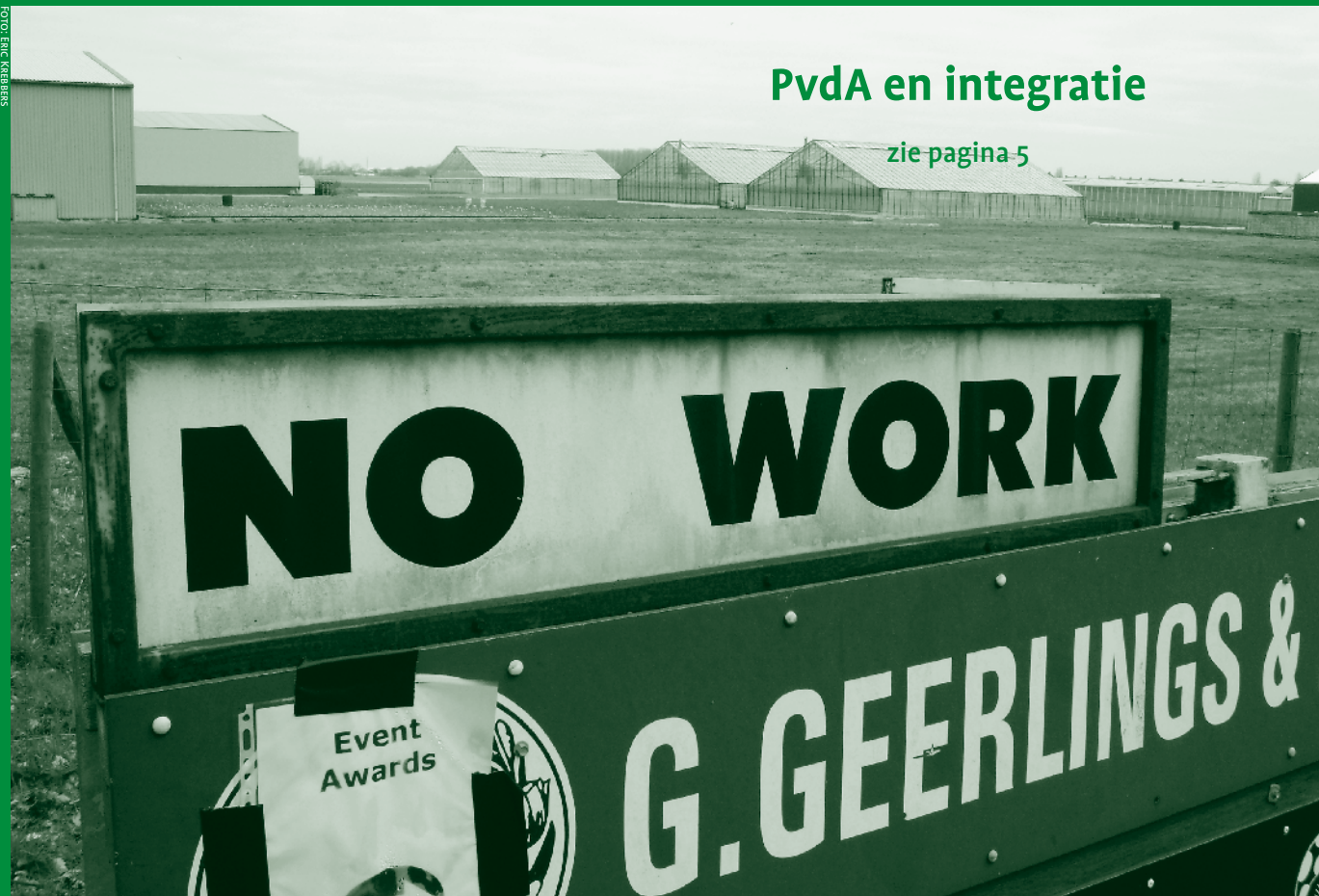

€ 3,00

juni 2009

Word abonnee van Doorbraak zie achterpagina!

FOTO: ERIC KRIEBERS

Kassen in Noordwijkerhout. Afgedankte arbeidsmigranten moeten verplicht inburgeren.

Schoonmakers Schiphol winnen aan arbeidsvoorwaarden en kracht

De schoonmakers op Schiphol hebben gewonnen! Zoals in vele media bericht werd, hebben ze door de handen ineen te slaan een betere reiskostenvergoeding, vast werk en het alsnog uitbetalen van een gestolen bonus afgedwongen. Bovendien beginnen de bazen deze harde werkers nu eindelijk met respect te behandelen en worden er vakbondsfaciliteiten en prettige en schone kantines gerealiseerd.

Maar de grootste overwinning is wel de groei van de kracht van de schoonmakers op Schiphol. Anderhalf jaar geleden waren bij acties van de vakbond van schoonmakers op Schiphol de ondersteunende activisten, waaronder die van Doorbraak, nog in de meerderheid. Nu worden de acties, die begin april escaleerden in vier dagen staken, gedragen door de schoonmakers zelf.

SCHOON GENOEG

In een paar maanden tijd hebben de organizers van FNV Bondgenoten met hun campagne Schoon Genoeg het aantal georganiseerde schoonmakers spectaculair doen groeien met een paar honderd leden. Dat betekent dat nu een ruime meerderheid van de ongeveer duizend schoonmakers op de luchthaven zich hebben aangesloten bij hun vakbond. Daarmee is die bond een kracht van betekenis geworden op het belangrijkste schoonmaakobject van Nederland. De tijd is voorbij dat de schoonmaakbazen en opdrachtgever Schiphol Group hun race naar beneden onderling konden uitvechten over de rugen van de schoonmakers heen.

De groeispurt van de vakbond van schoonmakers is geen spontane opstand. Integendeel, hij is het resultaat van het investeren van veel tijd en energie van de organizers in deze werkers. Ze voerden honderden persoonlijke gesprekken over de problemen die de schoonmakers ervaren. Daarbij werd telkens benadrukt dat de sleutel tot de oplossing ligt in het samen sterk

staan op de werkvloer. De organizers brachten werkers bij elkaar en leerden hen hoe ze stap voor stap hun krachten kunnen ontwikkelen door samen te werken.

Dat begon met het team voor team opbouwen van een meerderheid van collega's, waaronder de meest gerespecteerden onder hen. Met kleine acties op de werkvloer wonnen de schoonmakers niet alleen kleine verbeteringen, maar vooral het geloof in eigen kunnen. Daarvoor moesten ze hun angst voor repressie van de baas overwinnen en omzetten in de waardige woede die mensen de kracht geeft tegenslagen te overwinnen. Een grote groep schoonmakers heeft die moeilijke stap gemaakt en dat is moedig. Want de intimidatiecampagne van de bazen ging zelfs op de stakingsdagen nog volop door.

ESCALATIE

In een paar maanden tijd hebben de schoonmakers de druk zo opgevoerd dat de schoonmaakbedrijven en Schiphol Group moesten toegeven. Met een aanzwellend aantal activisten werden steeds hardere acties gevoerd. In november 2008 werd een nieuwe hoge pief van de luchthaven nog vriendelijk verzocht om bij de aanbesteding duidelijke schoonmakervriendelijke kaders te stellen aan de biedende bedrijven. Door alle verantwoordelijkheid van zich af te schuiven, opende deze gladjakker de deur voor nieuwe acties en creëerde zo ongewild een uitstekende leerschool voor naar rechtvaardigheid hunkerende schoonmakers.

► ► ► Vervolg op pagina 6

Protest tegen Grijs Wolvencongres

Op 31 mei 2009 organiseerde de Turkse Federatie Nederland (TFN) in Utrecht een congres met als speciale gast Devlet Bahçeli, de leider van de Turkse extreem-rechtse partij MHP. Doorbraak vroeg het Utrechtse college van B&W in een brief om maatregelen tegen de omstrede bijeenkomst. Tientallen anderen volgden dat voorbeeld.

Het congres vond plaats in zalencentrum De Vechtsebanen. Naast Bahçeli stond ook een aantal vooraanstaande Grijs Wolven-musici op het programma, waaronder Mustafa Yildizdogan die onder meer een lofzang heeft geschreven op voormalig MHP-leider Alparslan Türkeş. De organisatoren lieten weten te rekenen op de komst van 2.000 Grijs Wolven, uit binnen- en buitenland.

PROTESTBRIEF

In de protestbrief aan burgemeester Aleid Wolfsen, de wethouders en alle raadsleden van Utrecht meldde Doorbraak dat de TFN in het verleden door onder andere voormalig minister Hans Dijkstal al werd aangeduid als mantelorganisatie van de Turkse extreem-rechtse partij MHP. Aanhangers van die partij worden Grijs Wolven genoemd. De MHP is een partij met fascistische en antisemitische trekken en heeft openlijke verbindingen met het criminele milieu in Turkije en Europa. Grijs Wolven in Nederland zijn vanwege hun ultra-nationalistische opvattingen sterk gekant tegen de integratie van Turkse Nederlanders omdat ze dat zien als een onaanvaardbare aantasting van de Turkse identiteit. Bovendien gedragen ze zich vaak zeer intolerant tegen andersdenkenden en etnische en religieuze minderheidsgroepen afkomstig uit Turkije. Vooral Koerden krijgen het zwaar te verduren, omdat zij in de ogen van Grijs Wolven een ernstig gevaar zijn voor de eenheid van het Turkse volk. Bovendien ontkent de TFN ook nog eens de Armeense genocide.

HAAT

Dit soort congressen wordt door de TFN en de Grijs Wolven gebruikt om de vermeende Turkse superioriteit te benadrukken, rassenhaat te propageren en haat tegen Koerden en Armeniërs te voeden. Discriminerende en ultra-nationalistische uitingen zijn er schering en inslag. Doorbraak vroeg de politici dan ook om maatregelen tegen het congres te nemen. "Het laten doorgaan van de bijeenkomst zou een klap in het gezicht zijn van mensenrechtenorganisaties, Koerden en Alevieten en zou de spanningen tussen etnische gemeenschappen in Nederland op scherp kunnen zetten."

► ► ► Vervolg op pagina 13

Moslimfundamentalisme effectief bestrijden door verzet tegen islamofobie

“Wat te doen met het moslimfundamentalisme?”

Over die vraag organiseert de Doorbraak-krant een discussie. Eind 2008 gaf Doorbraak zelf het startsein met het artikel “Doorbraak tegen het moslimfundamentalisme”. In Doorbraak-krant nr. 1 reageerden Peter Storm en Mehmet Kirmaci. Nu is de beurt aan Peter Drucker.

*Praatjes maker= Jah, maar dat mag ik niet zeggen

“Ik vind dat ze allemaal straatterroristen zijn. Buitenlanders die netjes werken, heb ik geen moeite mee. Maar ik vind dat die straatterroristen het land uitgezet moeten worden. Jah... maar dat mag ik niet zeggen.” Waarom zeggen veel mensen toch alles wat ze denken, om er vervolgens nog even achter te plakken: “Jah... maar dat mag ik niet zeggen”? Dat komt omdat de kracht van het verhaal juist in die laatste zin zit: “Jah... maar dat mag ik niet zeggen”. Deze zeer simpel klinkende zin is eigenlijk erg diep en filosofisch. We zouden ons in elk woord moeten verdiepen, zodat het geheel duidelijk wordt.

Jah. Dit woord kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden. De spreker lijkt zijn voorgaande zinnen te willen benadrukken: “Je hoort het goed, dat heb ik gezegd. Want ik heb schijt aan jullie”. Maar je zou het ook andersom kunnen zien, namelijk: “Want jullie hebben schijt aan mij”. We zouden het eerder moeten zien als een en/of-situatie. Een andere interpretatie is dat de spreker hiermee zegt: “Ik ben logisch en alles wat jullie nu gaan zeggen is onlogisch”. Het gaat dan niet om een tweestrijd, maar om de derden, namelijk het publiek. “Jah” is meer bedoeld voor het publiek: “Ik heb gelijk en zij hebben ongelijk”.

Maar. Dit is een tegenstelling. Hiermee bedoelt de spreker: ik ben in tegenstelling tot jullie zus en zo. Ik ben anders dan jullie. En dat zus en zo en anders is contextgevoelig. Wat wil het publiek horen, hoe krijg ik het publiek zo ver dat ze achter mij gaan staan. De spreker benadrukt dat het op deze manier niet werkt, en dat hij het anders gaat doen. Hij is anders, en de rest is allemaal hetzelfde. Bij de anderen werkt het niet, bij hem gaat het wel werken.

Dat. In dit geval verwijst dit woord naar al het voorafgaande dat gezegd is. Dat klopt eigenlijk niet, omdat het onwaar is. Want niet alles dat gezegd is, mag niet niet gezegd worden. Hiermee wekt de spreker de indruk dat hij niets mag zeggen en dat alles wat hij zegt eigenlijk niet hoort. Dat anderen dus eigenlijk vinden dat hij er niet bij hoort en dat iedereen tegen hem is, dat iedereen een vijand van hem is. Op deze manier heeft de spreker dus geen vrienden en hij vraagt indirect aan het publiek: “Willen jullie mijn vriend worden?”.

Mag. Dat woord bepaalt hier de machtsposities. Ik mag dat niet. Dus jullie bepalen dat ik dat niet mag. Jullie zijn diegenen die alles bepalen. Jullie hebben meer macht dan ik. Ik zit in een underdogpositie. Daarnaast zegt de spreker ook: hoewel ik in een underdogpositie zit en jullie de macht hebben, heb ik het toch allemaal gezegd. Dus ik heb lef. Ik durf alles. Ik ben nergens bang voor. Ik doe het gewoon. Ik ben sterk. Dit is ook bedoeld voor het publiek. “Kijk en zie: ik ben niet bang, zie mijn spierballen. Ik ben sterk en laat me niet zomaar aan de kant zetten. Precies wat jullie nodig hebben”.

Ik. Hiermee zet de spreker zichzelf centraal. Ik doe dit. Zie mij. Ik ben degene die het voor elkaar gaat krijgen. De spreker zegt eigenlijk dat niets hem boeit en dat het alleen maar gaat om hem. Alles draait om hem. Hij kan doen wat hij wil. Hij heeft zelfs schijt aan de mensen die achter hem staan. Die worden misbruikt zodat hij er beter op kan worden. Vrienden heeft hij niet. Slechts netwerken.

Niet. Hiermee creëert de spreker een negatieve sfeer. Hij wil dat mensen boos blijven. Niet lachen. Altijd het negatieve zien en dat benadrukken, zodat hij ermee kan spelen. Dit niet, dat niet, alles is niet. Het gaat fout. Het gaat slecht. Het is nooit wel. Het is altijd niet.

Zeggen. Met dit laatste woord wil de spreker zeggen dat hij veel zegt. Hier heeft de spreker behoefte aan, omdat hij eigenlijk veel praat, maar niets zegt. Dus moet benadrukt worden dat hij wel wat zegt. In werkelijkheid zegt hij niets. En dat weet hij ook. Maar hij denkt dan: “Jah... maar dat mag ik... niet zeggen”.

Cihan Ugural

Doorbraak heeft me uitgenodigd om te reageren op de discussie over het moslim-fundamentalisme, vooral vanuit een anti-patriarchale invalshoek. Ik vind in feite dat zo'n perspectief het reactionaire en utopische karakter van het moslimfundamentalisme duidelijk laat zien. Utopisch, omdat het gebruik van een geloofssysteem uit het zevende eeuwse Arabië als model voor de samenlevingen van de eenentwintigste eeuw gedoemd is tot mislukken. Wat homoseksualiteit betreft, bijvoorbeeld, ontbreken begrippen als homoseksuele personen of homoseksuele relaties simpelweg in de koran. Het boek heeft het alleen over “liwat”, wat “sodomie” betekent: het neuken van een man door een andere man. Door die passages te lezen als verboden op homoseksuele relaties en handelingen in het algemeen, dragen “orthodoxe” moslims - en dus ook moslimfundamentalisten - bij aan het opleggen van een heteroseksuele norm aan het Midden-Oosten, waar deze norm als zodanig pas in de negentiende eeuw is ontstaan. En aan bijvoorbeeld Marokkaanse Nederlanders, terwijl deze heteroseksuele norm 40 jaar geleden ook in Marokko nog niet volledig ‘ingeburgerd’ was.

Wat vrouwen betreft, is de islam ontstaan in een maatschappij die zeker patriarchaal was. Ten opzichte van de pre-islamitische orde in Arabië was de islam toch in veel opzichten een bron van vooruitgang en statusverhoging voor vrouwen. De moslimfundamentalistische poging om alle verdere ontwikkelingen van de daaropvolgende 14 eeuwen terug te draaien, druisen eigenlijk tegen de oorspronkelijke geest van de koran in. Een reactionair project in letterlijke zin dus.

Dit soort kritiek op het moslimfundamentalisme betekent echter zeker niet dat Geert Wilders deels gelijk heeft. Want Wilders - en met hem veel andere rechtse en zelfs linkse politici - denkt dat vrouwen en homo's in Nederland al (bijna) geëmancipeerd zijn. Dat neo-liberale emancipatiemodel, op basis van juridische gelijkheid gecombineerd met consumentisme (inclusief onder meer pornografie) en het opengestelde huwelijk, voldoet niet voor een linkse bevrijdingsstrategie. Op dit vlak is er nog veel werk aan de winkel voor links.

Nog een paar reacties op het debat, als dat mag. Ik denk dat Peter Storm zich vergist door te impliceren dat moslimfundamentalisten in het algemeen tegenstanders zijn van het imperialisme. Zelfs Osama Bin Laden heeft het niet over “imperialisme”, maar over “kruisvaarders en zionisten”. Het verschil is niet alleen terminologisch. Zoals bijna iedereen inmiddels weet, was Bin Laden in de jaren 80 in Afghanistan bereid indirecte steun aan te nemen van de CIA. Zelfs na 9/11 hebben de leiders van Al-Qaeda hun bereidheid uitgesproken om hun strijd tegen de VS te staken als die zich zou terugtrekken uit de islamitische wereld. De regeringen en de elite in de VS en Europa geven niet veel publiciteit aan dat deel van de boodschap van Al-Qaeda. Gezien hun economische en geopolitieke belangen in het Midden-Oosten is deze eis voor hen onbespreekbaar - terwijl ze heel goed weten dat veel gewone Noord-Amerikanen en Europeanen het idee van terugtrekking niet al te erg vinden.

Aan de andere kant is de oudste en strengste moslimfundamentalistische staat ter wereld - Saoedi-Arabië - ook de oudste en meest betrouwbare bondgenoot van de VS in het Midden-Oosten. Er bestaat onder moslimfundamentalisten een breed spectrum van houdingen tegenover het imperialisme. Wat in dat spectrum ontbreekt, is wat ik echt anti-imperialisme zou noemen. Want echt anti-imperialisme impliceert een coherent alternatief voor de kapitalistische wereldorde. En dat hebben moslimfundamentalisten nergens.

Anti-zionisten zijn moslimfundamentalisten zeker. Want de staat Israël is een obstakel voor de islamitische staat die Hamas en anderen in heel Palestina willen vestigen. De moslimfundamentalisten willen een staat waar niet alleen joden, maar zelfs Palestijnse christenen tweederangs burgers zijn. In zekere zin willen ze dus de huidige zionistische staat, waar niet-joden tweederangse burgers zijn, ondersteboven draaien. Helaas heeft nog maar een klein deel van Nederlands links een duidelijk anti-zionistisch alternatief voor deze reactionaire moslimfundamentalistische “oplossing”.

Aan de andere kant ben ik het met Peter Storm eens dat het moslimfundamentalisme niet op een lijn moet worden gesteld met Nederlands racistisch rechts. Ik ben het niet met Mehmet Kirmaci eens dat de verschillen tussen deze twee stromingen alleen kwantitatief zijn. Volgens mij zijn ze structureel. De achterban van het moslimfundamentalisme in Nederland bestaat uit “allochtonen” die structureel gediscrimineerd worden. Economisch gezien overlapt het “allochtone” bevolkingsdeel grotendeels met “het arbeidsreserveleger” of “de secundaire arbeidsmarkt” die het kapitalisme structureel nodig heeft. Ideologisch gezien is het racisme de troefkaart van rechts in een wereld waar de neo-liberale ideologie haar geloofwaardigheid bijna helemaal kwijt is geraakt. En in Nederland is sinds de opkomst van Pim Fortuyn islamofobie de dominante vorm van het racisme geworden. Als vermomming voor het racisme is de islamofobie haast lachwekkend. Want als Wilders zegt dat hij geen moslims meer wil in Nederland, dan is er niemand die gelooft dat hij wel bereid zou zijn om overtuigde atheïsten uit Marokko of Turkije binnen te laten.

Helaas is de islamofobie als wapen van rechts maar al te effectief. Om een meerderheid te winnen binnen de Nederlandse samenleving, móet links de islamofobie bestrijden en verslaan. In dat proces moet links ook de hegemonie terugveroveren op de moslimstromingen in “allochtone” gemeenschappen door de leiding te nemen in de strijd tegen de islamofobie en door de concessies van “linkse” partijen als de PvdA aan de islamofobie resoluut te verwerpen. Dat betekent: de moslimfundamentalisten consistent bekritisieren, maar zeker niet de strijd tegen de islamofobie, het zionisme, enzovoorts, aan de fundamentalisten overlaten. Het moslimfundamentalisme effectief bestrijden betekent soms naast moslimfundamentalisten staan in dezelfde demo's - wat we zeker nooit moeten doen met Wilders-aanhangers!

Kortom, links kan het moslimfundamentalisme alleen effectief bestrijden door veel consequenter en beter verzet te bieden tegen de islamofobie, tegen racistisch rechts, tegen het zionisme, en ook door een visie van seksuele bevrijding te ontwikkelen die een eurocentrisch emancipatiemodel laat vallen.

Peter Drucker (redactielid van het blad Grenzeloos)

“Er groeit weer een mythisch volksgevoel”

Als onderzoeker levert Guno Jones kritiek op ongelijkwaardig burgerschap, het etnische nationalisme, de inburgeringsplicht, en de termen “allochtoon” en “autochtoon”. Een ontmoeting met een bevlogen en bedachtzame antropoloog.

Jones doet bij de faculteit geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam onder meer onderzoek naar het erfgoed van de Tweede Wereldoorlog. Op uitnodiging van het 5 mei comité Amsterdam Zuidoost hield hij ter gelegenheid van bevrijdingsdag onlangs de eerste Maduro-lezing. Met die lezingencyclus wil het comité in herinnering brengen dat in Nederland en elders in de wereld ook Antilliaanse en Surinaamse Nederlanders hebben gestreden tegen het fascisme. In zijn lezing ging hij in op “het contrast tussen de algemene bekendheid van Madurodam en de relatieve onbekendheid van George Maduro naar wie Madurodam genoemd is. Iedereen kent Madurodam (toeristen krijgen voorgehouden dat Madurodam ‘typical Dutch’ is: ze maken foto’s, gaan naar huis en zeggen dan: ‘This is typical Dutch’), maar weinig mensen zijn bekend met het verzetswerk van de Antilliaanse Nederlander Maduro. Dat contrast is een metafoor voor de plaats van Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders in de naoorlogse Nederlandse herinneringscultuur.”

In 2007 promoveerde Jones op het proefschrift “Tussen onderdanen, rijksgenoten en Nederlanders”. Daarin analyseert hij hoe de regering en het parlement van 1945 tot 2005 reageerden op de komst van Indische, Molukse, Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders naar Nederland. “Ik heb eerst promotie-onderzoek gedaan bij criminologie”, vertelt hij. “Maar daar stopte ik mee. Het onderzoeksprogramma was naar mijn idee te essentialistisch. Men was op zoek naar een relatie tussen etnische identiteit en criminaliteit. Met zo’n benadering heb ik geen affiniteit. Het basisidee van aparte etnische groepen met aparte groepskenmerken die zouden gelden voor alle leden van die groep, zou juist geproblematiseerd moeten worden.”

TOELATINGSEIS

Volgens hem is Nederland sinds de jaren 90 steeds meer in de greep geraakt van etnisch nationalisme, waarbij het onderscheid tussen aan de ene kant “echte” Nederlanders, de “autochtonen”, en aan de andere kant de “allochtonen” in belangrijke mate samenvalt met uiterlijk en religie. Hij vindt dat op gespannen voet staan met gelijkwaardig burgerschap. Uit zijn onderzoek blijkt dat de overheid een grote rol speelt bij het construeren van etniciteit, inclusief de tweedeling “autochtoon” en “allochtoon”. Jones vindt etniciteit een uitvinding en geen wezenskenmerk. Hij heeft dan ook ernstige bezwaren tegen het bestempelen van mensen tot “autochtoon” of “allochtoon”. Dat leidt volgens hem tot twee groepen mensen. De ene groep hoort erbij en wordt geacht het voor het zeggen te hebben. Van de andere groep wordt verwacht dat men een toontje lager zingt. Die “allochtone” groep wordt symbolisch buiten de samenleving geplaatst, buiten de dominante cultuur. Ook historisch gezien is het idee van een oorspronkelijk “volk”, dat in het begrippenpaar “autochtoon” en “allochtoon” ligt besloten, onhoudbaar. Wie “allochtoon” wordt genoemd, wie erbuiten wordt geplaatst, blijkt in de loop

der tijd steeds weer een andere groep te zijn. “In de jaren 50, zo hebben de onderzoekers Dvora Yanow en Marleen van der Haar aangetoond, noemde men in Eindhoven mensen die van buiten Eindhoven kwamen ‘allochtoon’, en mensen die in Eindhoven waren geboren ‘autochtoon’. De termen werden later op nationaal niveau ingevoerd en kregen een functie in de constructie van ‘echte’ en ‘onechte’ Nederlanders.”

Jones vond het oorspronkelijke inburgeringsvoorstel van de toenmalige minister Rita Verdonk “weezinwekkend”, omdat het zou neerkomen op het maken van een onderscheid tussen Nederlanders op grond van etniciteit. De verplichte inburgering heeft volgens hem “een disciplinerend effect. In de nadruk op die plicht zitten problematische veronderstellingen. Zo gaan beleidsmakers er impliciet vanuit dat de doelgroep de Nederlandse taal niet wil leren, terwijl er al jaren lange wachtlijsten voor taalcursussen bestonden. Hoewel de inburgering door de overheid wordt gepresenteerd als middel tot integratie, als een manier om erbij te horen, moeten we niet vergeten dat de inburgeringsplicht in het buitenland ook een extra toelatingseis is die migratie juist bemoeilijkt.”

SEGREGATIE

Jones stelde in zijn onderzoek vast dat het feit dat “rijksgenoten” in de Nederlandse koloniën al eeuwenlang de Nederlandse nationaliteit bezitten, niet betekende dat beleidsmakers in het moederland hen meteen als lid van “het Nederlandse volk aan de Noordzee” konden accepteren. “Veel politici waren voor de dekolonisatie zeer gehecht aan ‘het koninkrijk der Nederlanden’. Men roemde die inwoners van de koloniën die men als ‘trouw aan Nederland’ beschouwde. De Molukkers bijvoorbeeld werden voor de onafhankelijkheid van Indonesië in 1949 als ‘verwante’ en ‘loyale’ onderdanen opgevat, omdat ze in tegenstelling tot de overgrote meerderheid van de Indonesische bevolking christenen waren en als KNIL-militairen voor Nederland hadden gevochten. Maar toen de 12.500 Molukkers in de jaren 50 naar Nederland kwamen, problematiseerden politici hun identiteit. De regering beschouwde hen toen als zo ‘anders’ dat men meende dat ze nooit zouden kunnen aarden in Nederland. Op basis daarvan was het beleid aanvankelijk gericht op segregatie. Beleidsmakers veronderstelden destijds dat er onoverbrugbare biologische verschillen bestonden.”

“Vanaf de jaren 70 lieten politici een ander geluid horen, onder invloed van de dekolonisatie en de opgekomen strijd tegen racisme. Sindsdien sprak men over moeilijk overbrugbare culturele verschillen tussen mensen uit de voormalige koloniën en Nederland. In die tijd kwamen veel Surinaamse Nederlanders naar Nederland. Ze wisten veel over Nederland, omdat het koloniale onderwijs steeds op ‘het moederland’ gericht was geweest. Toch waren nogal wat politici zeer pessimistisch over hun aanpassingsvermogen. Vergelijkbaar met de Surinamers toen worden nu de Antillianen als etnische groep geproblematiseerd.” Voor Jones is het een belangrijke vraag of mensen een identiteit krijgen toegeschreven of dat ze zich zelf een identiteit toeëigenen. “Daar zit namelijk een conflict tussen. Het gaat erom wie bepaalt hoe mensen worden genoemd, hoe ze worden omschreven en ingedeeld. Het gaat er uiteindelijk om wie de macht daartoe heeft.”

VOLKSGEVOEL

Bij de overheid is “een morele rem” weggefallen, stelt hij. “In de jaren 70 was gelijke behandeling voor veel politici in Nederland een juridisch en moreel uitgangspunt, maar vandaag de dag ziet men de rechtsregels en internationale verdragen die toezien op gelijke behandeling steeds meer als ‘juridisch obstakel’.” Die houding vindt hij “beangstigend”. Als voorbeeld geeft hij de zaak van Iraans-Nederlandse studenten die geweigerd kunnen worden bij sommige studies wegens door de overheid veronderstelde veiligheidsrisico’s. Verder kan de overheid Iraanse Nederlanders die als natuurkundigen werken, weigeren bij bepaalde kernfysische instituten. “Men gaat er kennelijk niet vanuit dat ze individuen zijn, maar veeleer dat ze de Iraanse overheid vertegenwoordigen en atoomgeheimen kunnen doorgeven aan het Iraanse regime. De overheid maakt zo een onderscheid op grond van etniciteit. Er is dus sprake van ongelijkwaardig burgerschap. Zo begon het ook met Duitse Joden in de jaren 30. Ik vind het verontrustend dat velen dit niet verontrustend vinden. De ongelijke behandeling van staatsburgers is vaak een heel geleidelijke ontwikkeling. Daarin schuilt het gevaar. Als men midden in dergelijke ontwikkelingen zit, dan ziet men misschien niet goed waar het heen gaat.”

Hij ziet in de samenleving “een mythisch volksgevoel” groeien, dat zich net als vroeger ook nu weer beroept op het natuurlijke en het oorspronkelijke. “Maar er is niets natuurlijk aan landsgrenzen en ook niet aan de samenstelling van de bevolking. Die zijn in de loop der eeuwen voortdurend veranderd. Kijk maar naar de Belgische afscheiding in 1830. Eerst waren de inwoners van wat nu België wordt genoemd Nederlanders. Landen en volken zijn veranderlijke constructies, bedacht door mensen. Als de genealogie van naties in beeld gebracht zou worden, als getoond zou worden waar mensen ooit vandaan zijn gekomen, hoe ze de hele wereld zijn rondgezworven, dan zou men de indeling in ‘autochtoon’ en ‘allochtoon’ niet meer kunnen volhouden.”

Jeroen Breekveldt
Harry Westerink

Guno Jones.

De kunst van het organiseren

Het Duitse boek “Never work alone” biedt de lezer een verzameling van teksten die allemaal betrekking hebben op organizing, een nieuwe visie op vakbondswerk. De theorie achter de praktijk, de voorlopers van het organizingmodel, de ontwikkeling ervan en recente voorbeelden uit de praktijk komen in de bundel aan bod. Organizing heeft zijn wortels in het gedachtegoed van de Amerikaan Saul Alinsky. Volgens hem moesten mensen van onderop met elkaar macht opbouwen, om zodoende verandering teweeg te brengen. Zijn visie werd gekenmerkt door een pragmatische kijk en een nadruk op werken binnen het bestaande systeem. Eind jaren 90 vond organizing haar weg naar de Amerikaanse vakbond SEIU. De methode werd vertaald naar de realiteit van de vakbeweging en met succes toegepast in de “Justice for janitors”-campagne, waarin schoonmakers - veelal migranten - samen hun eisen kracht bijzetten met behulp van directe actie. En in Nederland leverde organizing onlangs een mooie overwinning op voor de schoonmakers op Schiphol.

Idealiter verloopt het organizingproces als volgt. Organizers worden ingezet in een of meerdere objecten en proberen vervolgens in kaart te brengen hoeveel mensen er werken en hoe het eraan toegaat. Er worden gesprekken aangegaan met werknemers om duidelijk te krijgen wat hun problemen en hun eisen zijn, en er wordt gekeken waar de “leaders” zitten, de invloedrijke charismatische werknemers. Vervolgens wordt er een “plan to win” gemaakt door de organizers, waarin de nadruk wordt gelegd op kleine behapbare overwinningen, als stapjes naar het behalen van de grote eisen. Ondertussen probeert men een steeds groter gedeelte van de arbeiders te activeren en hun eisen kracht bij te laten zetten door directe actie: langsgaan in delegaties, flyeren, picketlines, demonstraties. Wat activisten vooral zou moeten aanspreken in dit model is de toenadering die er vanuit de vakbond wordt gezocht met bredere sociale bewegingen, de organisatie van arbeiders in democratisch gekozen “organizing committees” en het streven van de organizers om de werknemers zo’n groot zelfvertrouwen bij te brengen dat ze na verloop van tijd hun eigen organizers zijn geworden.

Het boek kenmerkt zich door een zeer open houding ten opzichte van het eigen onderwerp. Organizing is geen geschenk uit de hemel, maar slechts een model dat naar gelang de context aangepast kan worden. Niettemin focust het boek vooral op het presenteren van organizing als model, en niet zozeer op de discussie erover, die hopelijk in de beweging eromheen wel aanwezig is. Is het van te voren opstellen van een “plan to win”, bijvoorbeeld, niet in strijd met de autonomie van de “organizing committees”? Hoe het ook zij, het boek is, voor wat het wil zijn, uitermate geslaagd: de theorie en de ontwikkeling van het organizingmodel worden helder gepresenteerd en aangevuld met zeer inspirerende informatie over daadwerkelijk gevoerde campagnes, zoals die van arbeiders bij het Duitse Lidl. Uit het gepresenteerde materiaal kunnen we makkelijk de aanzetten destilleren tot een discussie over vakbondswerk in het algemeen, en organizing in het bijzonder.

“Never work alone. Organizing – ein Zukunftsmodell für Gewerkschaften”, Peter Bremme, Ulrike Fürniß en Ulrich Meinecke. Uitgeverij: VSA-Verlag, € 19,80. ISBN: 9783899652390.

Gábor Kovács

nummer 2 > juni 2009

Wat schrijft rechts?

In de obscure blaadjes van extreem- en populistisch rechts komt hun ware aard naar boven. Haat tegen niet-westerse migranten en Joden voert de boventoon. Daarbij geven de publicaties een aardig kijkje in het verknipte leven van menig bruinhemd: onderlinge ruzies zijn aan de orde van de dag.

Fucking great! Onlangs vluchtte volgens de nieuwsbrief van **Stichting Taalverdediging** de eerste Nederlander het land uit, omdat hij “de taalverloederding in Nederland niet meer kon aanzien”. De man ergerde zich zodanig aan het gebruik van de Engelse taal alhier dat hij verkaste naar Zweden. Daar kan de “taaluitwijkeling” zijn geluk niet op, want “Zweeds is er de voertaal met weinig uitheemse woorden erin”. Ook reclameteksten zijn er tot zijn grote genoegen enkel in het Zweeds. Op de opmerkelijk actie van de man past maar één reactie: bye bye, zwaai zwaai, en opgerot. En dat er nog maar vele taalverdedigers mogen volgen.

Ashes to ashes, dust to dust. En weer heeft een vaste medewerker van **Stavast**, het periodiek van het **Oud Strijders Legioen** (OSL), het loodje gelegd. Ditmaal betreft het de communistenvreter Arthur Stam. Maar over de doden niets dan goeds, dus laat ik mijn mond maar houden. StaVast haalt verder uit naar de knuffelrapper Ali B. Die gaf onlangs een optreden op een scholengemeenschap en verkondigde daarbij “smerigheden” over drugs, drank en “wisselende seksuele contacten”. Grutjes! De fatsoenrakers vragen zich dan ook af “wie het in vredesnaam in zijn hoofd haalt” om “een Marokkaanse rapper” uit te nodigen. Het geheugen laat de oud-strijders weer eens in de steek, want laat Ali nu net een “raszuivere” Nederlander zijn die in Zaanstad uit de baarmoeder van mama kroop. StaVast zou voorts wel raad weten met de “Somalische moslimpiraten”. Die moeten rücksichtslos “vernietigd” en “uitgeroeid” worden. Het liefst zouden de oud-strijders hun musketten uit het vet halen om het klusje zelf te klaren. Net zoals ze tijdens de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog eigenhandig 150 duizend Indonesiërs over de kling joegen.

Op de website **Stop Antifa** staat de rubriek “Wat schrijft links?”. Een verwijzing naar dit schrijven. Originaliteit is nu eenmaal niet de sterkste kant van de bruinhemden, integendeel. Enniewee, de kaalkopjes bespreken enkel het anti-fascistische blad Alert! Dat zou door de publicatie van de namen van rechtsmensen “menig carrière” van hen “verwoest” hebben. Die veer steken we mooi in onze reet! Maar eerlijk is eerlijk, op die constatering valt toch het nodige af te dingen. Ook zonder de publicatie van die namen zouden de kansloze kaalkopjes namelijk geen carrière maken. Daar zorgen hun idiote opvattingen en uitdijende strafbladen zelf wel voor. Toch heeft Alert! volgens de rubriek één goede functie: het “roddelblad” zou “ontspannend” werken als je met “constipatie” op de wc-pot zit. Wie weet helpt Alert! de extreem-rechtsen wel bij het draaien van bruine bolussen in de vorm van de cijfercombinatie 88: Heil Hitler!

Het Vlaamse nieuw-rechtse tijdschrift **TeKoS** staat doorgaans vol met hoogdravende en ingewikkelde analyses waar de honden geen brood van lusten. In het laatste nummer staat een interview met de Fransman Pierre Vial. Hij was eerder bestuurslid van de Franse nieuw-rechtse denktank GRECE en in 1994 richtte hij de buitenparlementaire organisatie Terre et Peuple op. Die probeert zogeheten “identitaires” in Europa te verenigen in de strijd tegen de vermeende “islamisering”. Vial windt er in het interview geen doekjes om en ontpopt zich als een onvervalste racist. Hij pleit voor een etnisch homogeen Europa. “Rasvermenging” zou volgens Vial alleen maar leiden tot “de ontbinding van de Europese identiteit”. De al aanwezige migranten zouden Europa “bezet” houden. De oorlogszuchtige Vial wil dan ook “ons grondgebied heroveren”. Om de strijd tegen het “Amerikaans imperialisme” aan te gaan pleit hij voor een geopolitiek machtsblok van Europa en Rusland, oftewel een blank “Eurosiberië”. Tot zover TeKoS.

In **Wij Europa** van de Nederlandse Volks Unie (**NVU**) doet Herr Gauleiter Constant Kusters verslag van de NVU-demonstratie in Amersfoort. Die keerde zich tegen “het casino-kapitalisme”. Niemand weet precies wat Kusters daarmee bedoelt, maar het zal ongetwijfeld wel iets met Joden te maken hebben. De demonstratie werd luidkeels overstemd door honderden woedende Amersfoorters. Dat irriteerde Kusters mateloos. Hij wil dan ook dat de politie een volgende keer hard optreedt “tegen de links-fascistische kinderen” die door middel van fluitjes en luchthoorns de toespraken verstoren. Ondanks het debacle in Amersfoort spreekt Kusters toch van een “keigezellige” demonstratie. Je moet toch wat. In Wij Europa haalt Kusters verder uit naar Voorpost-actieleider Florens van der Kooi, omdat die niet meer openlijk zou willen samenwerken met zijn partij. Dat zou het imago van Voorpost namelijk geen goed doen. Kusters noemt Van der Kooi “de grootste schijnheil van Nederland”. Van der Kooi predikte volgens hem immers tot voor kort samenwerking tussen nationalist en nationaal-socialisten, liep mee in een nazistische demonstratie in Duitsland en werd zelfs lid van de NVU. Om een lang verhaal kort te maken: het is wederom bal in het extreem-rechtse kamp, en zoals altijd is Kusters daarbij van de partij.

In december 2008 bracht **Virginia Kapić** het boek **De ongeliefde waarheid** uit, dat doorspekt is met citaten uit de bijbel. Wie zegt u? Virginia Kapić was ooit medeoprichter van de nazistische Nationale Alliantie. Ze genoot al snel bekendheid als een jodenhaatster eerste klas en een notoir ruziemaakster, en dat is pas de waarheid, ongeliefd of niet. Kapić is al enige tijd niet meer actief in de extreem-rechtse beweging, maar ze is nog steeds zo gek als een deur. Zo meent de godsdienstwaaninnige Kapić dat zetel 666 in het Europees Parlement onbezet

Virginia Kapić op een demonstratie.

is, omdat die gereserveerd kan zijn voor de komst van “de antichrist”. De Europese Unie is volgens haar überhaupt een “satanisch bolwerk”. Ze vindt verder dat homoseksualiteit “een seksuele afwijking” is, veroorzaakt door “defecten in het brein”. En feminisme zou volgens mevrouw “een mentale ziekte” zijn. Toe maar. Over Joden is Kapić ook nog steeds helder: die hebben de media in handen en regeren de VS. De holocaust is volgens haar nooit gebeurd. Er bestaan immers “geen documenten dat Adolf Hitler en de zijnen ooit het bevel gaven dat Joden vergast moesten worden”. En volgens Kapić staat alleen maar vast dat Hitler de Joden “middels pesterijen weg wilde hebben, wat later resulteerde in concentratiekampen waar arbeid werd verricht”. En daar voegt ze heel subtiel “arbeid adelt” aan toe. Kapić is ook tegen “rasvermenging”, omdat God nu eenmaal het gebod “pleeg geen overspel” uitgevaardigd zou hebben. Wie belt de geesteszorg? Dit artikel is eerder verschenen in het tijdschrift Alert!, <www.xs4all.nl/~afa/alert/>.

Gerrit de Wit

www.doorbraak.eu

PvdA jaagt op witte stemmen

Op 14 maart 2009 stemde een meerderheid op het PvdA-congres in met de integratieresolutie “Verdeeld verleden, gedeelde toekomst”. De in totaal maar liefst 392 moties en amendementen hadden slechts tot enkele minieme wijzigingen geleid. In de nota wordt verwezen naar rapporten waarin het stemmenverlies van de partij van de laatste jaren geweten wordt aan het onvoldoende aanhaken bij de veranderende maatschappelijke sfeer. Via de harde aanpak probeert de PvdA de verloren witte stemmen nu terug te winnen. De partij koerst snel richting onversneden nationalisme.

Hoe de auteurs van de nota hun vertrekpunt omschrijven is ronduit bizar, alsof er in Nederland een burgeroorlog woedt. Er wordt zelfs gesproken over “een opstand van de behoudende massa tegen de complexe, multiculturele samenleving”. Zo stellen ze in de resolutie: “De aanslagen van 11 september 2001, de moord op Pim Fortuyn en de moord op Theo van Gogh brachten aan het licht hoe kwetsbaar het samenleven in Nederland was. Te veel oude Nederlanders en te veel nieuwe Nederlanders hadden met de rug naar elkaar toe geleefd. De schok van 9/11 werd over de hele wereld en dus ook in Nederland heftig gevoeld. En die schok wreekte zich hier onder meer in wantrouwen tussen oude en nieuwe Nederlanders.” De zogenaamde mislukte integratie wordt zo linea recta in verband gebracht met nationale en internationale misdaden. Zelfs de moord op Pim Fortuyn, die politiek gezien natuurlijk helemaal niet in het rijtje past, wordt er zonder enige schroom tussen gezet. De auteurs produceren een tweedeling in de samenleving door het gebruik van de termen “oude en nieuwe Nederlanders”. Niemand weet wat die termen betekenen. Niemand kan aangeven wie er bij “de oude Nederlanders” horen en wie bij “de nieuwe”. In de resolutie is het antwoord daarop in elk geval niet te vinden. Zo wil de PvdA zich vrijwaren van de beschuldiging van racisme. Maar de partij zet de deur naar dat racisme wel wagenwijd open.

WANTROUWEN

De auteurs schrijven maatschappelijke problemen als criminaliteit, schooluitval en verpaupering in de grote steden toe aan de aanwezigheid van nieuwkomers. Zo lijkt het alsof de PvdA nog net niet wil meelopen met de racistische stoet van de PVV, maar hen langs de kant van de weg wel enthousiast wil toejuichen. Om toch nog wat verschil aan te brengen beschuldigen de auteurs de rechts-populisten van islamofobie en het veroorzaken van verdeeldheid. Ze doen er echter zelf doodleuk aan mee.

In de nota wordt gesteld dat sommige nieuwe Nederlanders het bestaande wantrouwen in de samenleving hebben vergroot, omdat progressieve waarden als de vrijheid van meningsuiting en de gelijkheid van man en vrouw en van hetero en homo botsen met de tradities, culturen en religies die ze meebrengen. Het vertrouwen in een gedeelde toekomst zou zijn geschaad door radicalisering en door de dreiging van internationaal terrorisme. De auteurs schetsen daarbij een fictief beeld van de samenleving. Ze suggereren dat het uitsluitend nieuwkomers zijn die de veronderstelde westerse normen en waarden aanvallen. Maar in feite komt homo- en vrouwenhaat ook structureel in “autochtone” kringen voor. Overigens blijft in de resolutie onduidelijk welk verband de auteurs zien tussen de door hen veronderstelde dreiging vanuit “allochtone” hoek aan de ene kant en de hoge schooluitval, verpaupering en overlast aan de andere kant.

De auteurs verwijzen naar eerdere analyses die stellen dat de integratie is mislukt. Nederland zou te tolerant zijn geweest tegenover nieuwkomers. Het onbehagen daarover zou lang verstopt zijn gebleven, maar sinds Fortuyn toch naar boven zijn gekomen. De PvdA neemt hiermee een rechts en migratievijandig standpunt in. De partij koppelt bestaande problemen los van hun sociaal-economische context en verbindt die aan etniciteit, culturen en religies. De nota verwijst niet naar de sociaal-economische aspecten die een belangrijke rol hebben gespeeld bij de migratie vanuit Marokko en Turkije in de jaren 60 en 70. De auteurs besteden bewust geen aandacht aan de voordelen van migratie voor de Nederlandse werkgevers. Ook benoemt men niet wat er met de Nederlandse economie zou gebeuren als migranten massaal zouden vertrekken. Een enkele PvdA-er roept wel eens dat migranten een nuttige bijdrage leveren, zoals de PvdA-ideoloog Paul Kalma. Maar de partijlijn is in de loop der jaren steeds migratievijandiger geworden. De ongelijke machts- en welvaartsverschillen in de samenleving worden al jaren mede veroorzaakt en in stand gehouden door de PvdA. De partij vertegenwoordigt de neo-liberale agenda, de bron van veel ellende.

MYTHE

De heersende gevoelens van onveiligheid en onzekerheid in de samenleving zijn mede ontstaan door individualisering en een steeds verder afbrokkelend vertrouwen in gevestigde politieke partijen, die steeds meer op elkaar zijn gaan lijken. Linkse partijen hebben daardoor hun geloofwaardigheid verloren. Ze zijn vooral op jacht naar stemmen om hun macht te behouden. Hoe ze die stemmen gaan winnen, wordt vooral ingegeven door pragmatische en opportunistische overwegingen, en nauwelijks meer door principiële, laat staan door duidelijk linkse standpunten. De PvdA schuift dan ook steeds verder op naar rechts, en de SP en GroenLinks ondernemen vrijwel niets tegen de PVV. De migranten zijn door parlementair rechts én links in het defensief gedrukt.

De nota staat uitvoerig stil bij de door de partij veronderstelde hoge tolerantie van het vroegere Nederland. In dat klimaat zou de integratieproblematiek - die nu van de daken wordt geschreeuwd - niet zijn benoemd. Dat zou men hebben beschouwd als discriminatie. Maar dat vroegere tolerante Nederland is een mythe. De “gastarbeiders” van de jaren 60 en 70 kampten met grote problemen. Ze waren alleen maar welkom om hier het vuile, zware, eentonige en slecht betaalde werk te komen verrichten. De overheid schoot daarbij flink tekort in taalonderwijs en huisvesting. De migranten kregen te maken met gezondheidsklachten, racisme, uitbuiting op de werkvloer, en lage pensioenen. Zelfs nu, na zoveel jaren, zijn veel gepensioneerde migranten afhankelijk van een uitkering, omdat hun pensioen niet voldoende is om van rond te komen. Soms

krijgen ze maar 50 euro pensioen per maand. Veel eerste generatie-migrantanten zijn ziek geworden door zich jarenlang af te beulen. Vandaag de dag wonen velen in achterstandsbuurten en in slechte huizen. Dat heeft niets te maken met hun afkomst, maar met hun lage sociaal-economische positie. Volgens de nota is er sinds Fortuyn een einde gekomen aan het stilzwijgen rondom integratieproblemen en aan “het pappen en nat houden” van migranten. Maar de auteurs verzwijgen op hun beurt het racistische karakter van de rechts-populistische beweging. Ze nemen die beweging zelfs als vertrekpunt voor hun nota.

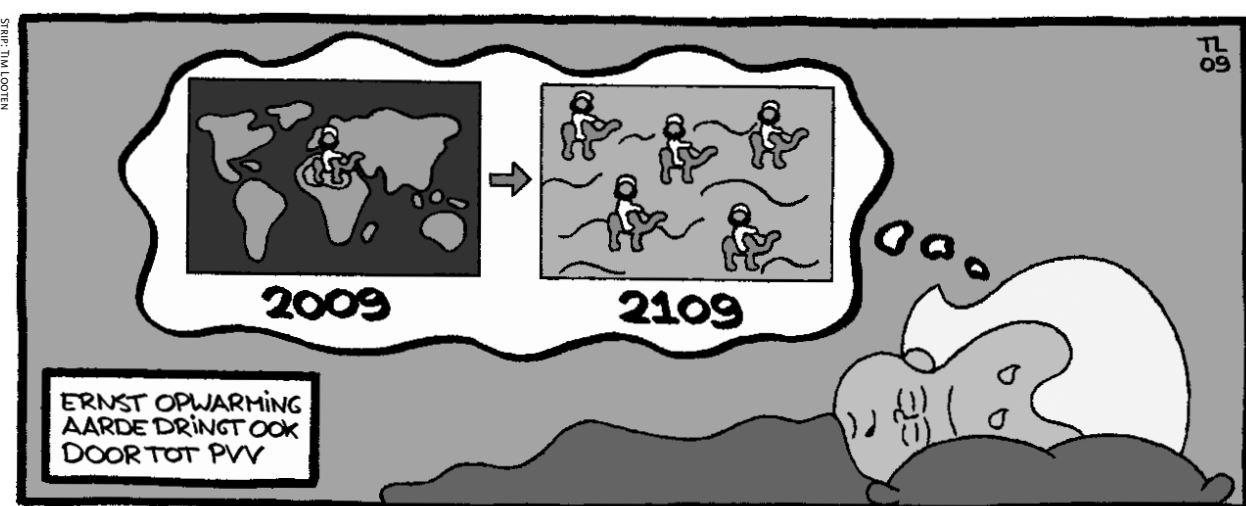
TROTS

De laatste jaren wordt er in Nederland steeds meer nadruk gelegd op de nationale identiteit. Door de kapitalistische wereldeconomie en de eenwording van Europa leek het even alsof nationalisme uit de mode was. Maar niets was minder waar, zo bleek bijvoorbeeld uit het afwijzen van de Europese grondwet. Naast linkse argumenten tegen het kapitalistische machtsblok EU, heerst er in de samenleving vooral een rechts-populistische anti-Europa retoriek. PvdA-leider Wouter Bos ziet er geen kwaad in om zich openlijk uit te spreken voor “nationale trots”. Zo stelde hij in november 2008 dat de PvdA “een beschaafde vorm van nationalisme” moet ontwikkelen. Een paar maanden later gaf hij aan dat de term “trots” niet alleen bij rechts hoort. Zo kiest de PvdA voor dezelfde retoriek als de PVV en TON. De partij pleit voor Nederlands nationalisme, in plaats van voor arbeidersstrijd, solidariteit en gelijke rechten voor iedereen. Daarmee laat de partij armen, werklozen en migranten links liggen.

De auteurs van de nota verklaren geen grenzen te willen stellen aan liefde en recht op vrije partnerkeuze. Maar een stukje verderop in de nota logenstraffen ze deze mooie woorden door de inburgeringsplicht in het buitenland te verdedigen. Internationale rapporten wijzen erop dat de Nederlandse overheid zich met die plicht schuldig maakt aan discriminatie. Het doel ervan is namelijk beperking van de huwelijksmigratie. Net als alle andere partijen streeft de PvdA ernaar om arme, laag opgeleide en kansloos geachte migranten buiten te houden. Alleen de rijken en hoogopgeleiden maken nog een kans om binnengelaten te worden. De partij heeft de mond vol van vrouwenemancipatie. Maar men verdedigt de regels van het verblijfsrecht voor huwelijksmigrantanten, die drie jaar lang volkomen afhankelijk zijn van hun partner.

Taylan Ozgur

BORN 2b WILDers

Meer strips in deze reeks op <www.maroc.nl>.

Schoonmakers Schiphol winnen aan arbeidsvoorwaarden en kracht

► ► ► *Vervolg van voorpagina*

FOTO: ERIC KREBES

Door de druk beetje bij beetje op te voeren konden de schoonmakers stapje voor stapje wennen aan hun eigen krachten en daar steeds effectiever mee omgaan. En zo voorkwamen ze dat de grootste enthousiastelingen voor de groep uit renden, want daardoor kan er verdeeldheid in groepen ontstaan. Ook werd voorkomen dat de actieve bondsleden al te hard op hun bek gingen en voor altijd gedesillusioneerd raakten in het samen actievoeren. In dat proces zijn deze hardwerkende Randstedelingen enorm gegroeid.

RISICO

Het is lang geleden dat vakbonden in Nederland gestaakt hebben buiten cao-trajecten om. Het lef van zowel de

schoonmakers als de organizers en de voor de schoonmaaksector verantwoordelijke vakbondsbestuurders om zich, juist in tijden van crisis, vast te bijten in offensieve eisen verdient waardering. Eisen die mogelijk werden vanwege een toegenomen kracht door een flinke groei van de organisatiegraad. En dat verdient navolging.

De staking werd gewonnen ondanks dat slechts een substantiële minderheid van de schoonmakers daadwerkelijk tot het einde toe het werk heeft neergelegd. Een meerderheid van de schoonmakers sprak weliswaar steun uit voor de acties en sloot zich aan bij de vakbond. Maar het was een strategisch risico om dit bijzondere gevecht met een minderheid aan te gaan. Want als de moedige stakers hadden verloren, dan had de desillusie toegeslagen. Dan had elke volgende stap gevoeld alsof de frisse sprint langs de zee zou zijn gestrand in een overweldigend meer van drijfzand.

De slag is voor een groot gedeelte gewonnen in de media door het uitdragen van een consequente en heldere boodschap. Megamerken als Schiphol willen hun blazoens brandschoon houden en zijn dus als de dood voor elke negatieve publiciteit. Hoewel Schiphol Group als opdrachtgever natuurlijk een sterke verantwoordelijkheid heeft, probeerde zij de Teflon-tactiek: alle verantwoordelijkheid van zich af laten glijden. Naast de vervuilende hallen en toiletten werd echter ook het imago van de luchthaven steeds smoezeliger. Dat lukte via het goede gebruik van de grote aandacht van de media, die naarstig op zoek waren naar sprekende beelden van reacties op de economische crisis. De campagne Schoon Genoeg was de soundbite die perfect paste. Hoewel deze campagne al voor het uitbreken van de crisis was gepland, en het resultaat was van het werk van de organizers en de vakbondsactivisten samen, heeft hij een belangrijk voorbeeld gegeven dat het ook nu mogelijk is om offensieve campagnes voor uitgebreide sociale rechten te voeren en te winnen. Als je maar organiseert!

ANTI-RACISME

De schoonmakers op Schiphol komen net als de vliegtuigen uit alle hoeken van de wereld. Dat juist zij zich hebben verenigd en samen hun positie hebben verbeterd, is een belangrijke les voor anti-racisten die niet willen blijven steken in louter een morele veroordeling van racisme. In dit Nederland worden groepen mensen door zelfbenoemde “autochtonen” geallochtoniseerd en daarmee symbolisch naar de rand van de samenleving geduwd. De etnisch en raciaal zeer diverse groep schoonmakers

hebben macht opgebouwd op basis van een gedeelde ervaring aan de onderkant van de arbeidsmarkt, waar de rest van de samenleving op leunt. Met die macht kunnen ze het allochtoniseringsproces tegengaan en een plek midden in de samenleving opeisen. Ook is een begin gemaakt met het wegwerken van het onderlinge racisme en de kleurhiërarchie.

Een afvaardiging van de vakbond van de schoonmakers is naar het deportatiecentrum op Schiphol gegaan om de strijd van een aantal hongerstakers tegen uitzetting te steunen. Dat was voor sommige schoonmakers erg emotioneel vanwege de herkenbare situatie van bestaanonzekerheid veroorzaakt door het ontbreken van voldoende verblijfspapieren. Daarmee bevestigden ze nogmaals dat het een vakbond om meer kan en zou moeten gaan dan alleen de centen. Op zijn sterkst is de vakbond een sociale beweging van werkers die zich richt op het collectief verbeteren van de kwaliteit van ons hele alledaagse leven, waar solidariteit een essentieel onderdeel van is. Het samen strijden voor sociale rechten is de beste manier voor migranten om te leren hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit en om een plek midden in de samenleving te veroveren. Dat is heel andere koek dan de verplichte, vernederende en disciplinerende inburgeringscursussen.

UITDAGINGEN

De FNV-bonden bevinden zich al jaren in een spagaat tussen twee visies. Er is de visie van de bond als een dienstverlenend non-profit bedrijf dat cao-fabrieken beheert en rechtsbijstandverzekeringen aanbiedt, een soort sociale ANWB dus. Daarnaast is er de visie van de FNV als een strijd bare arbeidersbeweging. De eerste visie is al jaren dominant in Nederland Polderland. Maar met de overwinning van de schoonmakers hebben de voorstanders van de tweede visie aan kracht gewonnen. De organizing-methode is daarbij van groot belang. Die heeft aangetoond dat de vakbond nieuwe mensen kan aanspreken, juist ook in sectoren waar niet georganiseerd zou kunnen worden. Dat is een uitdaging. Maar het is de vraag of de FNV-leiding de recente successen puur cijfermatig gaat bezien - ledengroei! -, of als een noodzakelijke stap in de hervorming van de bonden richting organisaties van en voor strijd bare en sterke werkers die hun kracht gebruiken door elkaar te vinden op de werkvloer.

Ook de kleur van de bond van schoonmakers vormt een uitdaging. Nu zitten er op de belangrijke plekken binnen de bond veel meer witten dan het geval zou zijn bij een goede afspiegeling van de leden. Om aan dit ongewenste, mogelijk onbewuste maar niet minder kwalijke, voortrekken van witten' een einde te maken, is het belangrijk om bij de nieuwe vacatures meer betaalde krachten vanuit de gemeenschappen van de schoonmakers aan te nemen.

VOLGENDE STAP

Het organizingteam is nu bezig Schiphol goed achter te laten en nieuwe te organiseren schoonmaakbedrijven in kaart te brengen. Dat is het begin van de volgende klus: het opkomende gevecht voor een nieuwe cao. Wanneer dat in volle vaart raakt, zal blijken hoe sterk de schoonmakers op Schiphol zijn als ze op eigen benen staan. Verenigd in hun organizing-comité, puttend uit een schat aan ervaringen en met een enorm gegroeid zelfvertrouwen is één ding zeker: ze staan er sterker voor dan ooit!
Lees meer over het concrete verloop van de acties in: “Schiphol-schoonmakers hebben er schoon genoeg van”, Willem Dekker. Zie: <www.gebladerte.nl>, Doorbraak-krant 1.

Bob I. Wester

Noot

1. “Witte activisten moeten hun verantwoordelijkheid nemen”, *Dieuwertje Dyi Huijg en Bob Wester. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 85/86.*

Verhuur van zwarte mannen weer in de mode

Het Groningse bedrijf BlackPack verhuurt zwarte mannen aan voornamelijk witte vrouwen. De mannen leveren diensten als chauffeur, stripper of salsaleraar. Hun huidskleur is echter hun belangrijkste kwalificatie.

J e zou eigenlijk denken dat het in het Nederland van 2009 niet gewoon zou zijn om mensen vanwege hun huidskleur in te huren. Ook al is het tegenwoordig - in deze tijden van uitzendbureaus - aan de orde van de dag om mensen te verhuren, selectie op grond van “ras” gebeurt toch meestal stiekem en achter de schermen. Daar is nu een einde aan gekomen: het in Groningen gevestigde bedrijf BlackPack heeft zich erin gespecialiseerd zwarte mannen te verhuren voor bepaalde diensten. Tegen betaling van fikse bedragen kun je de mannen boeken als chauffeur, kok, salsaleraar, paaldanser, bodyguard of shopping-assistent. De klanten van BlackPack zijn met name witte

vrouwen. En er is geen tekort aan vraag. Het huren van zwarte mannen blijkt weer in de mode te zijn.

Juridisch gezien is de situatie wat ingewikkelder. De Wet Gelijke Behandeling verbiedt discriminatie op grond van “ras” bij werving en selectie. Mocht een witte man of vrouw bij BlackPack solliciteren, dan zouden zij niet in het functieprofiel passen. Maar zolang dat niet gebeurt en niemand een klacht indient, lijkt die discriminatie geen probleem te vormen. Van de koloniale bijsmaak van zijn onderneming trekt eigenaar Bryan Oudhof' zich niets aan: “Het project is positief bedoeld, om de uiterst diverse groep jonge mannen, afkomstig uit bijvoorbeeld Groningen, maar ook uit Afrika, op een bijzondere manier te promoten”. Helaas is de manier waarop hij zijn mannen “promoot” helemaal niet “bijzonder”. Hij speelt juist precies in op de bekende en te verwachten stereotypen. Op de BlackPack-website² is namelijk veel te lezen over de “charmante”, “gezellige”, “sensuele” en “gepassioneerde” mannen die “exotisch” eten kunnen koken en die kunnen

bewegen “als een panter”. En de banen van chauffeur, salsadanser en stripper zijn ook niet bepaald vernieuwend voor deze doelgroep.

Opvallend is dat BlackPack onder leiding staat van een zwarte man en dat de BlackPack-mannen vrijwillig bij het bedrijf werken. Dat is een belangrijk gegeven omdat bij racisme, en dan met name bij dit soort koloniale verschijnselen, het machtsaspect altijd een voorname rol speelt. Het lijkt toch wat minder verwerpelijk als zwarte mannen zelf dit soort initiatieven nemen en zo zelfs geld verdienen aan hun racistische maatschappelijke omgeving. Bij de jaarlijkse Zwarte Piet-gekte betalen witte mensen andere witte mensen om hun witte kinderen te vermaken met racistische karikaturen van zwarte mensen. Maar bij BlackPack verdienen de zwarte mannen geld aan hun witte klanten. Toch ligt daar de kern van het BlackPack-probleem. Het bedrijf legitimeert de behoeften van mensen die graag zwarte mannen willen huren. En ook al wordt er betaald, in de uitvoering van de ‘diensten’ is de machtsverhouding natuurlijk weer omgekeerd.

Volgens BlackPack, de klanten en allerlei commentatoren gaat het slechts om het vullen van een gat in de markt. Maar dat is precies het probleem. We leven kennelijk in een samenleving waar de wens om mensen met een bepaalde huidskleur te kunnen huren gezien wordt als normaal, wat in de seksindustrie natuurlijk al veel langer een gegeven is. En zolang er maar geld mee verdiend kan worden, is het dus blijkbaar ook niet erg om op die behoeften in te spelen. Gaten in de markt moeten worden gevuld, dat is de morele boodschap van BlackPack. En zolang die houding niet verandert, zal ook het huren en verhuren van zwarte mensen niet aan de kaak worden gesteld.

Gregor Eglitz

Noten

1. “Donkere man te huur”. Zie: *Telegraaf-website <www.telegraaf.nl>.*
2. Zie: *BlackPack-website <www.blackpack.nl>.*

PVV, wie stemt daar nu op?

Om de PVV met succes te kunnen bestrijden is het belangrijk om een goed beeld te hebben van de achterban van de partij. Daartoe behoren niet alleen “autochtonen” uit de laag opgeleide onderklasse, maar ook hoog opgeleide ondernemers en academici. De PVV-achterban is veel gevarieerder dan vaak gesuggereerd wordt.

In de media en ook bij discussies in linkse kringen gaat men er vaak vanuit dat die achterban bestaat uit boze laag opgeleide “autochtonen” die voornamelijk uit achterstandswijken in de grote steden komen en die zich bedreigd zeggen te voelen door “de moslims” in hun omgeving. Het zou gaan om domme en racistische kiezers die eerst op Pim Fortuyn hebben gestemd en daarna op Geert Wilders. Nu tiert racisme inderdaad welig in de witte onderklasse, maar dat is in andere lagen van de samenleving niet anders. Overal moet het bestreden worden. Anti-racisme moet daarbij wel samengaan met het serieus nemen van de problemen van de “autochtone” onderklasse, zoals armoede, werkloosheid, beroerde huisvesting, en verslechterende zorg en onderwijs.

Vergeleken met de toenmalige achterban van Fortuyns LPF is de PVV-achterban vanaf de oprichting gevarieerder geweest. Wilders weet laag en hoog opgeleiden, armen en rijken, arbeiders en bazen aan zich te binden. Dat blijkt uit een recent onderzoek van Het Parool en de dienst Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam.¹ De PVV kan op groeiende steun rekenen in de als “links” bekend staande hoofdstad, waar steeds meer hoog opgeleiden voor de PVV kiezen. Volgens het onderzoek zou de partij in mei 2009 zeven procent van de Amsterdamse kiezers kunnen trekken. In februari was dat nog maar drie procent. Het is overigens nog onduidelijk of de PVV in Amsterdam gaat meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen. De partij heeft voor de lokale afdeling nog geen geschikte kandidaten gevonden, aldus Kamerlid Hero Brinkman.

OVERLOPERS

De groei van het aantal hoger opgeleide PVV-sympathisanten komt voort uit Wilders’ politiek van aan de ene kant tekeer gaan tegen de islam en aan de andere kant opkomen voor de vrijheid van meningsuiting. Dat blijkt een succesformule. Al in 2004 trok PvdA-partijleider Wouter Bos aan de bel over de opkomst van Wilders en de bedreiging die hij kan vormen voor de sociaal-democratische machtspositie. Bos vreesde dat juist in het PvdA-bolwerk Amsterdam zijn achterban zou overlopen naar de PVV. Om mogelijke overlopers te paaien stelde hij dat de PvdA “te soft” was in het multiculturele debat. Anno 2009 is de PvdA nog verder naar rechts getrokken om tegen de PVV op te kunnen bieden. Vooralsnog staat men echter op een dieptepunt in de peilingen.

Tim de Beer van opinieonderzoeksbureau TNS NIPO ziet een duidelijke ontwikkeling in de steun aan Wilders.² Eind 2004 was de partij in de peilingen goed voor 20 Kamerzetels. Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2006 scoorde de PVV 9 zetels. Die teruggang was deels te danken aan het uiteindelijk toch afhaken van veel hoger opgeleide kiezers die eerder hadden aangegeven de partij te willen steunen. Kwalitatief was de PVV-aanhang bij de verkiezingen in 2006 vergelijkbaar met die van de LPF in 2002: laag of middelbaar opgeleid, en afkomstig uit de lagere klassen. Het aantal hoger opgeleide kiezers bleef toen steken op 9 procent. Nu is dat echter gegroeid tot 13 procent, en onder nieuwe kiezers is het zelfs 16 procent. Velen van hen steunden eerst TON-leider Rita Verdonk, maar kiezen nu toch voor Wilders, waarschijnlijk mede wegens het stuntelen van TON.

Wilders’ hetze tegen de islam heeft hem wereldwijd bekend gemaakt. Zijn platte racisme tegen iedereen en alles dat met de islam in verband staat, levert de PVV veel sympathie op. De partij werd door velen echter nog steeds beschouwd als een one-issue-partij met weinig aandacht voor andere thema’s dan de islam. Men sprak daardoor een beperkt deel van de kiezers aan. Maar door het debat over de vrijheid van meningsuiting helemaal naar zich toe te trekken heeft Wilders gaandeweg een gevarieerdere achterban weten aan te spreken. Hij verkoopt zijn racisme en nationalisme

Geert Wilders in zijn natuurlijke omgeving.

inmiddels ook steeds meer aan de hoger opgeleide en beter verdienende middenklasse. In de verstikkende rechtse sfeer van de laatste 10 jaar wordt voortdurend verkondigd dat “de gewone burger” niet zou mogen zeggen wat hij vindt. Zo zou hij geen kritiek mogen hebben op de multiculturele samenleving. Dat zou komen door “politiek correct links” dat vanaf de “verschrikkelijke” jaren 80 Nederland geterroriseerd zou hebben met anti-racisme en “linkse hobby’s” als de multiculturele samenleving, ontwikkelingshulp en sociale zekerheid. De door rechts-populisten uitgedragen vrijheid van meningsuiting is een geducht wapen tegen anti-racisme en links. Fortuyn gebruikte het en Wilders heeft het geperfectioneerd.

WITTE BOORDEN

Wie zijn dan die hoger opgeleide en beter verdienende Nederlanders die zich aangetrokken voelen door Wilders’ rechts-populisme? De Volkskrant heeft onderzoek gedaan onder mensen die advocaat Gerard Spong bedreigden, nadat hij zich had ingezet voor een rechtszaak tegen Wilders vanwege zijn racistische uitspraken.³ De al jaren rechtser wordende krant had grote moeite om die bedreigers over te halen om mee te werken aan het onderzoek. Ze koesterden namelijk een groot wantrouwen tegen de in hun ogen “linkse, politiek correcte Volkskrant”.

Uit het onderzoek bleek dat de bedreigers een afspiegeling vormen van de PVV-achterban. Het ging om bewoners uit achterstandswijken, ondernemers, academici, voormalige PvdA- en VVD-stemmers, atheïsten, en de nieuwe categorie PVV-kiezers: “de vrijheid van meningsuiting-adepten”. Een van hen is vastgoedadviseur René Dercksen. “Hij stoort zich enorm aan politici die arbeiders in de steek laten. Alleen al om die reden stemt hij op de PVV.” Dercksen komt ook op “voor de bejaarden in Gouda, die hun flat niet meer uitdurven om naar de supermarkt te gaan”. Zelf woont hij overigens in “een mooie, rustige wijk en heeft hij niet zo’n last van criminaliteit”. Hij beschouwt zichzelf als lid van “de GeenStijl-generatie” die volgens hem bestaat uit hoog opgeleide witte boorden die de politiek en het nieuws op de voet volgen en die veelal op de PVV stemmen. “Het zijn zeker geen tokkies, zoals men ons wil doen geloven.” Een andere boze brievenschrijver is directeur Joost Wildschut. Hij heeft net als Dercksen een dik salaris en woont in een buurt met “dokters en ondernemers”. Hij stemt op Wilders met de beste bedoelingen. Door op een racist te stemmen wil hij namelijk “voorkomen dat de samenleving segregert”. Wildschut is een van de vele verongelijkte Nederlanders die in “hun eigen land” bedreigd zeggen te worden door de islam. “Ik vind het bizar dat er een apart zwemuur voor moslimvrouwen is, of dat er een financieel systeem voor halalhypotheek komt. Ik vind het irritant om op de markt een vrouw in een boerka te zien.” HBO-verpleegkundige Ger Dalen stemde in 2006 op Wilders vanuit de “aanpassen of oprotten”-filosofie. “Ik wil alleen met een moslim omgaan wanneer die de democratie omarmt, de hoofddoek afzweert en de niet-moslim als gelijke ziet.”

IMAGO

Door de grote variatie aan kiezers uit allerlei delen van de samenleving kan de PVV het zich veroorloven om afstand te nemen van racisten die zich zo expliciet uitspreken dat het voor de partij schadelijk wordt. Die mensen zijn nogal eens te vinden in de “autochtone” onderklasse. Voor de PVV zijn ze niet heilig, want ze kunnen het imago van fatsoenlijke en democratische partij aantasten. Ze zouden ervoor kunnen zorgen dat de PVV in de hoek belandt van extreem-rechtse voorgangers als de Centrum Democraten en de Centrum Partij, en daarmee geen alternatief meer kan zijn voor de beter gesitueerde neo-liberale nationalistische achterban.

Toen dagblad De Pers in april in Den Bosch naar de mening vroeg van PVV-stemmers, kwam de partij in een lastig parket. “Van mij mogen ze de Marokkanen die niet werken op een leuke boot terugsturen. Komen ze tenminste ook niet meer terug”, werd er botweg gereageerd. Een andere geïnterviewde kwam met het idee om roofovervallers tegen de muur te zetten en er met een mitrailleur overheen te gaan. Van die mensen nam de partij snel afstand. De Pers gaf toe dat het clichébeeld van de laag opgeleide arme PVV-stemmer niet klopt. De partij bevestigt dat. Kamerlid Sietse Fritsma: “Wat wij merken is dat we een heel brede volkspartij worden. Van een fabrieksarbeider tot een ondernemer met een miljoenenbedrijf, alles zie je op de partijbijeenkomsten in het land.” Daar ligt de kern van het probleem. Veel mensen aan de onderkant van de samenleving zetten hun woede over hun problemen om in racisme en verenigen zich liever met de bazen dan met “allochtone” collega-arbeiders. Het antwoord van links moet daarom liggen in strijd tegen die problemen, tegen de asociale afbraak van collectieve voorzieningen, tegen het neo-liberalisme en tegen racisme.

Sandor Schmits

Noten

1. “Amsterdam ontdekt PVV”.
Zie: Parool-website, <www.parool.nl>.
2. “Wilders scoort bij hoger opgeleide kiezer”,
Janny Groen en Annieke Kranenberg.
Zie: Volkskrant-website, <www.volkskrant.nl>.
3. “Wilders heeft een angstige achterban”,
Janny Groen en Annieke Kranenberg.
Zie: Volkskrant-website, <www.volkskrant.nl>.

Wapen van ongewenstverklaring vaker ingezet tegen migranten

Overtredingen waar de gemiddelde Nederlander zijn schouders over ophaalt, kunnen migranten en vluchtelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning een levenslange verbanning opleveren. Buiten proportie en absurd.

Dat vluchtelingen en migranten vanwege een strafblad hun tijdelijke verblijfsvergunning kunnen verliezen, is geen nieuws. Advocaten en vluchtelingenorganisaties maken zich echter grote zorgen over het gemak waarmee de IND tegenwoordig mensen tot crimineel bestempelt en hen ongewenst verklaart. De oorzaak ligt in de verscherping van de Vreemdelingenwet in 2002. Een cel- of taakstraf van een maand is voldoende. Absurder nog zijn de voorbeelden van mensen die twee keer door rood licht zijn gereden of die een enkele keer niet aan hun meldplicht hebben voldaan. Een Chinese man die zich 10 jaar lang netjes wekelijks bij de politie meldde, kwam een paar keer niet. Hij was het zat. Ongewenstverklaring was zijn straf. Dat betekent dat de man tot geen enkel EU-land meer wordt toegelaten en bij binnenkomst in Nederland een celstraf van 6 maanden kan krijgen. Hij kan niet van de ongewenstverklaring afkomen door een boete te betalen of te gaan zitten voor de overtreding. Ongewenstverklaring komt neer op levenslange verbanning. Ongewenstverklaarden zijn in Nederland niet alleen illegaal en rechteloos, maar worden ook nog eens tot crimineel bestempeld.

JEUGDDETENTIE
Schrijnend is ook de situatie van mensen die als minderjarige de wet hebben overtreden. Zo was een twaalfjarige alleenstaande minderjarige asielzoeker (ama) betrokken bij een vechtpartij waarvoor hij twee maanden jeugddetentie kreeg. Sindsdien is hij nooit meer met de politie in aanraking geweest. Toch liep hij bij het vluchtelingenpardon een verblijfsvergunning mis. Hij werd namelijk vanwege zijn strafblad ongewenst verklaard. Bij Nederlanders levert jeugddetentie echter geen strafblad op.

Er zijn vluchtelingengezinnen die een verblijfsvergunning hebben gekregen, behalve dan voor dat ene kind met een strafblad. Daarbij is geen rekening gehouden met individuele omstandigheden. Jongeren worden ongewenst verklaard ondanks bijvoorbeeld een verstandelijke beperking of een post-traumatisch stresssyndroom, veroorzaakt door de ellende die ze in het land van herkomst hebben meegemaakt.

DEPORTATIE
Het maakt de overheid niet uit of de ongewenstverklaarden terecht kunnen in hun land van herkomst, of er daar oorlog heerst, of ze daar een zelfstandig bestaan kunnen opbouwen, of er nog familie woont die hen kan helpen. Sterker nog, onlangs besloten minister Ernst Hirsch Ballin en staatssecretaris Nebahat Albayrak van Justitie dat de gegevens uit het strafblad voortaan verstrekt worden aan de autoriteiten van het land van herkomst. Zo denken de bewindslieden herkomstlanden over te halen om beter mee te werken bij uitzettingen. De gegevens zouden overigens alleen verstrekt worden als het geen gevaar oplevert voor de betrokkene, aldus de 'naïeve' bewindslieden. Deze repressieve maatregelen vormen geen uitzondering, maar zijn voorbeelden van een hele reeks ingrepen die een afschrikwekkende werking zouden moeten hebben.

Particulieren, organisaties en gemeenten die ongewenst-verklaarden helpen, kunnen overigens voortaan zelf ook strafrechtelijk vervolgd worden. Het is diep treurig dat sommige overheidslieden zich geroepen voelen om mensen aan te gaan geven met als doel ze ongewenst te laten verklaren. Zo heeft de Amsterdamse stadsdeelvoorzitter Ahmed Marcouch geprobeerd twee broers van Marokkaanse afkomst ongewenst te laten verklaren. De IND werkte graag mee maar vooralsnog is de rechter niet akkoord gegaan. De jongens zouden “draaideurcriminelen” zijn. Marcouch zag zijn kans schoon nadat bleek dat ze hun verblijfsvergunning niet hadden verlengd. De mannen zijn rond de 20 jaar oud. Ze hebben weliswaar niet de Nederlandse nationaliteit, maar wonen al 15 jaar in Nederland. Deze ingreep zal de harten van menig rechtse Nederlander sneller hebben doen kloppen. Zo kom je dus van je “kut-Marokkaantjes” af. Je lost je eigen problemen niet op, maar kiepert ze over het tuinhek.

Ellen de Waard

Christencongres tegen homo’s, vrouwenrechten en abortus

In augustus 2009 zal Amsterdam het toneel zijn van het vijfde “World Congress of Families” (WCF). Drie dagen lang zullen duizenden ultra-orthodoxe en rechtse christenen uit de hele wereld confereren in het congrescentrum RAI. Autonome Feministische Actie zint op tegenprotesten.

Het WCF is in 1995 opgericht door de Amerikaanse conservatieve christen Allan Carlson. Het congres onderscheidt zich van veel andere christelijke stromingen door het uiterst rechtse en fundamentalistische karakter. Het brengt de kopstukken van allerlei internationale rechtse christelijke bewegingen bij elkaar. Die hebben gemeen dat ze het gezin zien als “de natuurlijke hoeksteen van de samenleving”. Ze zetten zich fel af tegen homoseksualiteit, abortus, kinderopvang, moslims, feminisme, socialisme, en seksuele rechten en voorlichting. Door de jaren heen zijn er congressen gehouden in Praag (700 bezoekers), Genève (1.400), Mexico City (3.300) en Warschau (3.900), met deelnemers uit de hele wereld, maar vooral uit de VS. Met name rechtse katholieken doen mee, maar ook orthodoxe protestanten, mormonen en seculiere conservatieven. Het congres in Amsterdam vindt plaats op 11, 12 en 13 augustus. Het thema is dit keer: “Het gezin, meer dan de som der delen”. Het WCF verwacht 3.000 deelnemers uit 60 landen.

HOMOHUWELIJK
Volgens het WCF komt het congres bij elkaar om “te bevestigen dat het natuurlijke gezin gesticht is door de schepper en dat het gezin essentieel is voor een gezonde samenleving”. Het gezin zou “loyaliteit naar de natie en liefde naar de gemeenschap” bewerkstelligen. Het WCF vindt dat het gezin enkel gecentreerd kan zijn “rond de verbintenis van een man en vrouw in een levenslang huwelijk”. Homohuwelijken zijn des duivels en ontberen “een morele context”. Homoseksualiteit en wisselende seksuele contacten zouden “afwijkingen van de seksuele norm” zijn, en leiden “tot obsessie, berouw, vervreemding en ziekte”. Volgens het WCF zijn de verschillen tussen man en vrouw gecreëerd door God. De fundamentalisten vinden die verschillen “natuurlijk”, en zeer zeker niet “sociaal geconstrueerd”.

Het instituut gezin wordt volgens het WCF bedreigd “door de individualisering en de seksuele revolutie”. Dat zou leiden tot een devaluatie van het ouderschap, verwarring over de seksuele identiteit, echtscheidingen, wisselende seksuele contacten, geslachtsziekten, armoede, en zelfs tot lijden en chaos. Het zou ook een laag geboortecijfer in de hand werken, waardoor er sprake zou zijn van “onderbevolking”, in de witte christelijke wereld wel te verstaan. Vrouwen moeten van het WCF dus meer baren “om de bevolking in stand te houden” en om “een gezonde maatschappij” te krijgen. Kwalitatief gezien is het WCF van mening dat “gezonde gezinnen goede burgers, arbeiders, bekwame consumenten en innovatieve ondernemers produceren”.

FEMINISTEN EN SOCIALISTEN
Het WCF keert zich tegen een dominante rol van de overheid in het onderwijssysteem. Daardoor zou de overheid “de ouderlijke rol overnemen”. Ouders zouden vrij moeten zijn om hun kinderen zelf thuis te onderwijzen, op christelijke leest natuurlijk. Het WCF moedigt vrouwen überhaupt aan om thuis te blijven om zorg te dragen voor de opvoeding. Het congres moet niets hebben van socialisten. Die streven een gelijkheidsideaal na en hebben volgens hen geen oog voor het gezin en de verschillen tussen man en vrouw. Met feministen heeft het WCF al helemaal niets op. Die zouden in “het traditionele huwelijk de ultieme onderdrukking voor vrouwen zien” en “alles doen om het patriarchaat en religie te ondermijnen”. Feministen “ijveren ook nog eens voor abortus en gesubsidieerde kinderopvang”.

Het congres verzet zich ook tegen de VN. Die zou onder invloed van feministen ijveren voor vrouwen- en homorechten, en te veel aandacht en geld besteden aan ontwikkelingsprogramma's waarbij condoomgebruik gepropageerd wordt. Een aantal WCF-organisaties heeft een consultatieve status bij de VN, waardoor ze VN-bijeenkomsten bezoeken en kunnen lobbyen bij de beleidsmakers. Het is opvallend dat de ultra-conservatieve delegaties daarbij samenklonteren met delegaties uit moslimlanden. Gezamenlijk proberen ze zo de bedreigde patriarchale tradities te beschermen. In de VS heeft de pro-familiebeweging veel invloed. Zo legde de voormalige president George Bush onder haar druk restricties op aan buitenlandse hulporganisaties die condooms propagieren. Ook hulporganisaties die abortus bespreekbaar achten, kregen een korting op hun budget. Christelijke hulporganisaties die seksuele onthouding propageren als wapen tegen hiv, kregen daarentegen juist extra geld.

Het congres gaat niet altijd geruisloos voorbij. In 2007 zou de toenmalige Amerikaanse onderminister Ellen Sauerbrey het congres in Warschau toespreken. Een groep van 19 linkse Europarlementariërs kwam daartegen in geweer, omdat de VS daarmee “de goedkeuring zou geven aan extremistische en intolerante opvattingen”. De parlementariërs stelden dat de organisatoren van het congres “bevooroordeelde opvattingen hebben laten zien over buitenlanders, mensen van andere religies en homoseksuelen”. Die opvattingen zijn volgens hen strijdig met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. In een brief wezen ze ook op de deelname van kardinaal Alfonso Lopez Trujillo, hoofd van een Vaticaanse raad. Die is van mening dat condooms geen nut hebben bij de bestrijding van hiv. De Amerikaanse regering trok zich niets van de kritiek aan en Sauerbrey kwam toch.

GEBOORTECIJFERS
In het Nederlandse bestuur van het WCF zit Evert-Jan Brouwer. Die staat namens de ChristenUnie/SGP kandidaat bij de Europese verkiezingen. Eerder was hij beleidsmedewerker van de SGP-fractie in de Tweede Kamer en schopte hij in een SGP-brochure flink tegen de islam aan.¹ Volgens de Nederlandse organisatoren komt het congres op een goed moment. “Na jaren alleen een sociaal beleid, gericht op het individu, is er eindelijk weer ruimte voor gezinsbeleid”, daarmee verwijzend naar de conservatief-christelijke invloed van de ChristenUnie in het kabinet.

Op het congres zullen tientallen conservatieve christenen spreken, onder meer over het opkrikken van de geboortecijfers en “de invloed van Hollywood en MTV op gezinswaarden”. De Amerikaan Steve Mosher van het Population Research Institute is ook weer van de partij. Die meent dat moslims en andere migranten bijdragen aan de “demografische destructie” van Europa. Een aantal Nederlandse parlementariërs heeft geen enkele moeite met het oerconservatieve en discriminerende karakter van het WCF en gaat er gewoon heen. Zo komt ChristenUnie-

Kamerlid Joël Voordewind zijn zegje doen, alsmede SGP-Kamerlid Kees van der Staaij. Die sprak zich eerder uit tegen “moskeekoepels en minaretten”. Ook CDA-Kamerlid Mirjam Sterk staat als spreker aangekondigd. Andere Nederlandse deelnemers zijn Bart-Jan Spruyt van de conservatieve Edmund Burke Stichting² en aartsbisschop Wim Eijk. Die staat bekend als “extreem conservatief” en “onbuigzaam” en kwam enkele jaren geleden in opspraak, omdat volgens hem homo’s niet in staat zouden zijn tot liefde en slechts aan “wederzijdse zelfbevrediging” doen.

De Nederlandse gelegenheidscoalitie Autonome Feministische Actie (AFA) zinspeelt op acties tegen het congres. Men stelt dat “de christenfundamentalisten de dalende geboortecijfers in blanke landen en de migratie aangrijpen om het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen te beperken en discriminerende opvattingen te promoten”. AFA stelt verder dat het WCF ook in christelijke kringen omstreden is. Zo ageert Catholics for Choice fel tegen het congres. En AFA hekelt het meten met twee maten: “Als het hier een congres van fundamentalistische moslims betrof, was het land te klein geweest”. AFA zal op een later tijdstip bekend maken of en hoe men zich tegen het congres wil verzetten.³

Gerrit de Wit

Noten

1. “SGP probeert zieltjes te winnen met aanval op islam”, Harry Westerink. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 76.
2. “Conservatieven willen verworvenheden vrouwenbeweging terugdraaien”, Eric Krebbers en Inge van de Velde. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 46/47.
3. Autonome Feministische Actie is voor meer informatie te bereiken via <antiracismegroep@hypocrisy.org>.

Honderd procent racisme

Gevangen zonder aanklacht, verdacht gemaakt, bedreigd met deportatie en een driejarig inreisverbod. Dat overkwam de Surinaamse band Naks Kaseko Loco. Oorlog tegen drugs of oorlog tegen Surinamers?

De band kwam op 11 april 2009 naar Nederland voor een aantal optredens. Toen ze zich meldden op Schiphol bij de marechaussee, werden ze onmiddellijk apart genomen. Toen bleek dat een ingehuurd geluidstechnicus probeerde drugs te smokkelen, werd direct iedereen van het gezelschap gearresteerd. Ook drie andere mensen die zich tegelijk met de groep bij de marechaussee meldden, werden vastgezet. Pas na een dag werden 17 van de 22 mensen vrijgelaten. Ze bleven echter wel verdachten. Iedereen moest een bodyscan ondergaan om te checken of ze bolletjes cocaïne geslikt hadden. Een vrouw uit de groep werd ook nog eens onderworpen aan een erg vernederend en intimiderend lichamelijk onderzoek.

INTIMIDATIE

De in Suriname populaire radio-dj en showpresentator Guno Ravenberg was een van de vijf overgebleven gevangenen. Hij komt al sinds 1983 meerdere keren per jaar naar Nederland om shows van Surinaamse artiesten te presenteren en is nog nooit eerder met justitie in aanraking gekomen. Uit de scan bleek dat hij geen bolletje geslikt had, maar toch werd hij bijna twee dagen vastgehouden. Hij kwam daardoor te laat voor zijn eerste optreden.

Bandleider Jerrel Verwey kwam echter pas na 20 dagen op vrije voeten. Omdat hij niet mee wenste te werken aan de vernederende bodyscan, werd hij behandeld als een betrokkene bij de drugssmokkel. Het ministerie van Justitie wilde hem daarom terug naar Suriname deporteren. Pas nadat zijn advocaat met succes een kort geding aanspande, werd hij vrijgelaten. In eerste instantie wilde de vreemdelingenpolitie zelfs de hele band voor drie jaar ongewenst verklaren en zo uit Nederland weren.

Deze walgelijke behandeling waarbij een hele groep verdacht wordt wegens daden van een individu, is gemeengoed geworden voor Surinamers en Antillianen die naar Nederland willen reizen. In een schijnheilige poging om de invoer van cocaïne te stoppen, zijn er namelijk honderd procent-controles ingevoerd op Schiphol. Dat houdt in dat iedereen verdacht is en dus onderzocht en ondervraagd mag worden. Terwijl de cocaïne met tonnen tegelijk via de Rotterdamse haven wordt ingevoerd, is er een heel systeem opgezet tegen zwarte (ex-)Nederlanders om af en toe een paar kilo te onderscheppen.

Protest tegen de honderd procent-controles op Schiphol.

Deze maatregelen gaan al jarenlang gepaard met een golf van racistische stemmingmakerij die gericht is tegen Surinamers, Antillianen en andere mensen uit het Caraïbisch gebied. Zo was er in 2008 ineens een hype rond een aantal leden van twee Surinaamse bands en een toneelgroep die opgepakt werden wegens drugssmokkel. Niet iedereen in die groepen smokkelde drugs, maar ze zouden wel als groep opereren. Sommige groepen zouden zelfs speciaal opgericht worden om drugs te smokkelen.

“We wilden onderzoeken wat de samenwerking is geweest”, zegt de politie over het lange vasthouden van de leden van Naks Kaseko Loco. “Flauwekul”, reageert advocaat Gerald Roethof die Ravenberg en de bandleider bijstaat. “De enige trend vormen de persberichten die de marechaussee hierover uitbrengt.” Deze ‘persberichten’ staan bol van de verdachtmakingen en worden klakkeloos overgenomen door de media. Zo wordt het stereotype van drugssmokkelende Antillianen en Surinamers keurig gecultiveerd en dient het weer als brandstof voor de volgende racistische maatregel. Terwijl het optreden van Naks Kaseko Loco in Nederland juist bedoeld was om het imago van Surinaamse muziekgroepen op te vijzelen, is hun bezoek nu onderdeel geworden van de racistische stemmingmakerij. Dit keer ging het om een bekende band en kwam het in de media, maar deze praktijken vinden dagelijks plaats terwijl bijna niemand er nog naar omkijkt.

Meer over racisme jegens Antillianen en Surinamers in: “Bolletjesslikken alibi voor hetze tegen Antillianen”, Jan Tas. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 52/53. En: “Overheidsracisme jegens Antillianen”, Jan Tas. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 79.

Sandor Schmits

>Zonder Papieren# Bittere armoede

Met z’n drieën bezoeken ze het inloopsprekkuur van De Fabel van de illegaal, een Leidse steungroep voor mensen zonder verblijfsvergunning. De 47-jarige Nigeriaanse man Chinua Adu voert het woord. Zijn 27-jarige vrouw Omosupe Unigwe zit er stil bij. Haar tweejarige dochtertje Gimbya vermaakt zich ondertussen met het speelgoed van het Fabel-kantoor. Adu heeft zelf wel een verblijfsvergunning, zo vertelt hij. Maar zijn vrouw en haar dochter niet. Gimbya is niet zijn eigen dochter. Maar hij is wel de vader van het tweede kind dat zijn vrouw verwacht. Unigwe is al 8 maanden zwanger.

Het gezin blijkt straatarm te zijn. Ze wonen in één kamer, zonder koelkast, zonder wasmachine, bijna zonder meubels. Ze hebben geen bedden en slapen op matrassen op de grond. Met zijn werk verdient Adu maar 850 euro per maand. Eerst had hij nog een baan van 38 uur en verdiende hij meer. Maar zijn baas gaf hem minder uren werk en daar moest hij maar genoegen mee nemen. Ander werk kan hij niet vinden. Een uitkering aanvragen heeft geen zin. Hij zou nooit een gezinsuitkering kunnen krijgen, want zijn vrouw en haar dochter zijn illegaal en hebben daar geen recht op. En een uitkering als alleenstaande valt nog lager uit dan het inkomen dat hij nu heeft. Hij heeft de kamer in onderhuur en moet daarvoor maandelijks 500 euro ophoesten. Een huurcontract heeft hij niet en huurtoeslag krijgt hij niet. “Ik betaal namelijk zwart en contant”, legt hij uit. En andere woonruimte kan hij niet krijgen. Hij heeft veel schulden en vaste lasten, samen ongeveer 270 euro per maand. De spreekuurmedewerkers kijken hem onthutst aan. “Dus dan hou je maar zo’n 80 euro per maand over, voor drie mensen?” Hij knikt vriendelijk. “En we hebben helemaal geen geld voor de baby die komt. We hebben geen bedje, geen kleertjes, niets.” Werk aan de winkel dus voor de spreekuurmedewerkers. Ze bespreken met Adu allerlei mogelijkheden om het gezin bij te staan. Zoals subsidiefondsen aanschrijven, de gemeente vragen om bijzondere bijstand, de Voedselbank vragen om eten, en een advocaat regelen die hen mogelijk nog meer kan ondersteunen in hun overlevingsstrijd.

Na afloop van het gesprek dienen de medewerkers aanvragen in bij een noodfonds en bij de Voedselbank. Maar een aanvraag doen bij de gemeente ligt veel moeilijker. Adu is bang dat de overheid ontdekt dat zijn vrouw en haar dochter illegaal zijn. Als hij bijzondere bijstand aanvraagt, dan krijgt hij waarschijnlijk thuis bezoek van een gemeente-ambtenaar die komt onderzoeken hoe zijn woonsituatie is. Moet hij zijn vrouw en haar dochter dan verstoppen? Lopen ze dan niet het risico dat ze worden opgepakt en uitgezet? Bovendien krijgt hij waarschijnlijk toch geen geld van de gemeente voor spullen die mede zijn bedoeld voor zijn vrouw en haar dochter. Want de maatschappelijke uitsluiting van mensen zonder papieren is goed georganiseerd. Maar de spreekuurmedewerkers laten het er niet bij zitten en blijven zoeken naar wegen om het gezin verder te ondersteunen.

In dit artikel zijn schuilnamen gebruikt.

Harry Westerink

Naar een strategie tegen het rechts-populisme

Het rechts-populisme is stevig in opkomst sinds het begin van deze eeuw. Een korte analyse van een aantal kenmerkende eigenschappen van die politieke stroming, en drie aanzetten tot denken over verzet tegen alle Fortuyns, Verdonken en Wildersen.

Het rechts-populisme kenmerkt zich door een nadrukkelijke anti-establishment pose. Gevestigde politici en managers met hun “politiek correcte” praatjes zouden de vijanden van de bevolking vormen, en de rechts-populistische leiders doen alsof zij met hen op leven en dood in gevecht zijn. Ze meten zich daarbij graag het imago aan van de dappere underdog. Rechts-populisten nemen zo nadrukkelijk afstand van “de politiek” en doen alsof alleen zijzelf “het volk” werkelijk vertegenwoordigen. Zo creëren ze niet alleen een vijand, maar ook “het volk” zelf: wie erbij horen en wie juist niet. Moslims bijvoorbeeld, want die zouden een gevaar vormen. Een politieke partij met interne democratie hebben rechts-populisten eigenlijk niet nodig, omdat ze wel zouden weten hoe “het volk” denkt en er via de media direct mee kunnen communiceren. Ze beweren simpele en technische oplossingen te hebben voor problemen, waar de rest zou blijven steken in ideologische antwoorden. Rechts-populistische oplossingen kenmerken zich overigens meestal door hun repressieve karakter jegens allerlei specifieke bevolkingsgroepen.

Grote gevaren schuilen volgens rechts-populisten ook in het buitenland. Nederlandse rechts-populisten ageren vooral graag tegen moslims, “de islamisering” en de islamitische wereld. Hun partijen stuwen de huidige groei van het nationalisme en racisme voort en komen steeds weer op de proppen met nieuwe incidenten en ‘inzichten’. Maar anders dan het meer ‘traditionele’ extreem-rechts komt het huidige rechts-populisme niet voort uit het fascisme en nationaal-socialisme van de eerste helft van de twintigste eeuw. De rechts-populistische demagogen zijn dan ook niet te bestrijden door ze simpelweg persoonlijk of organisationeel te koppelen aan de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog.

Een ander kenmerk van het Nederlandse rechts-populisme is de neo-liberale visie op de economie, waarbij vooral afgegeven wordt op belastingen, verworvenheden van de onderklasse, en regels die het de werkgevers onnodig moeilijk zouden maken. De rechts-populisten lopen meestal niet erg te koop met hun economische opvattingen. In reactie op de economische crisis heeft Wilders echter opvallend genoeg ook een aantal progressief klinkende uitspraken gedaan. Het is nog onduidelijk of hij die vaak nog onsamenhangende opmerkingen maakt uit puur opportunisme om stemmen te winnen in tijden van algemene onvrede, of dat ze een eerste aanzet vormen richting een ‘linkser’ economisch programma. In het laatste geval zou hij richting een nationaal-‘socialisme’ opschuiven en krijgt Nederland sluipenderwijs te maken met een nog gevaarlijker rechtse stroming.

Maar op dit moment zijn de rechts-populistische partijen in Nederland nog niet wezenlijk anders dan veel van de andere mainstream-partijen. Zowel Wilders’ PVV als Verdonks TON zijn immers afsplitsingen van de VVD. Alle partijen schuiven langzaam naar rechts en gaan nationalistische taal uitslaan in tijden van crisis. Vrijwel allemaal omarmen ze het neo-liberalisme, maken ze stampij tegen “allochtonen”, en kampen ze met een gebrek aan interne democratie. Het belangrijkste verschil is momenteel dat de rechts-populisten voortdurend trachten de hardste dingen te roepen om naar het centrum van de macht te komen.

Doorbraak

1. Nodig is een buitenparlementair alternatief

En van de grote manco’s van parlementair-links is dat ze het preken voor eigen parochie tot een kunst verheven heeft. Haar boodschap is niet alleen slechts begrijpelijk en aantrekkelijk voor, maar in eerste instantie ook vooral gericht aan, de eigen achterban, diegenen die zich sowieso al met linkse standpunten konden identificeren. Parlementair-links heeft iedere mogelijkheid verloren tot verbreding, tot het creëren van nieuw draagvlak.

Willen we een vuist kunnen maken tegen het rechts-populisme, dan zal de linkse beweging zich dus niet alleen moeten richten op de eigen traditionele achterban, maar ook op de potentiële Wilders-stemmer. Een grote tegenstander als de PVV vraagt niet om keiharde tegenwind (die we hoe dan ook op dit moment niet kunnen bieden), en evenmin om een zwijgen in de hoop dat de storm wel overwaait, zoals de linkse partijen in het parlement doen. We zullen Geert Wilders de wind uit de zeilen moeten nemen.

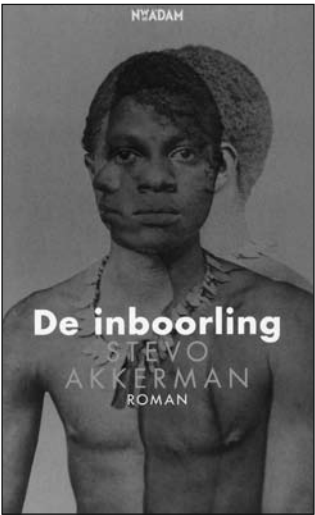
Juist de overeenkomsten tussen de buitenparlementaire beweging en een deel van de Wilders-achterban zouden daartoe een geschikt uitgangspunt kunnen vormen. Beiden wantrouwen de gevestigde orde – “het establishment” – en voelen zich onbegrepen, genegeerd, bedreigd en niet vertegenwoordigd in “de politiek”. Beiden missen in deze gelaagde samenleving een zekere verbondenheid. Een gemis waarvoor Wilders als alternatief een bekrompen nationalisme tracht te presenteren. En hoewel hij al sinds 1998 Kamerlid is en onmiskenbaar een keiharde neo-liberale politiek voorstaat, spreekt Wilders deze anti-parlementaire en anti-establishment gevoelens bij zijn achterban op een doeltreffende manier aan.

Een eerste aanzet voor een strategie tegen Wilders zou dan ook zijn ontmaskering moeten zijn als onmiskenbaar deel van het door hem zo verfoeide establishment. De politicus die het meest van allemaal claimt “naar de burger te luisteren” komt zelf praktisch nooit buiten het Binnenhof. Het gebrek aan transparantie en democratische besluitvorming – twee van zijn voornaamste verwijten aan het adres van “de gevestigde partijen” – is het grootst binnen zijn eigen organisatie.

Een buitenparlementaire beweging zou zich - veel meer dan ze nu doet - juist als alternatief kunnen presenteren voor zowel parlementair-links als het rechts-populisme. “Wij” zijn werkelijk kritisch op het systeem, op het feit dat de belangen van slechts een klein deel van de bevolking worden behartigd. Wij zijn de échte buitenparlementairen! Een buitenparlementaire beweging kan alternatieven bieden voor daadwerkelijk vergaande veranderingen, zonder - zoals partijen doen - problemen weg te wuiven, hypocriet te zijn, of met schijnoplossingen te komen. Deze beweging zou aansluiting kunnen vinden zowel bij de door “hun” volksvertegenwoordigers teleurgestelde linkse stemmers als bij het deel van Wilders’ achterban dat zich vooral achter de PVV schaart uit onvrede met de volksvertegenwoordiging en het gebrek aan solidariteit en verbondenheid.

De linkse tegenbeweging zal wél moeten leren om het buitenparlementarisme niet slechts als een negatieve keuze te zien. Niet alleen argwaan of woede jegens staat, (partij)politiek en gevestigde orde, maar ook de noodzaak van een veelzijdiger en breder tegengeluid, en van de zo gemiste sociale verbondenheid, kunnen leiden tot de keuze voor een buitenparlementair-links alternatief. Een beweging die niet pretendeert een homogene bevolking te vertegenwoordigen, maar die naar gelang haar eigen veelzijdige samenstelling ondogmatisch antwoorden formuleert en alternatieven biedt. Zo’n beweging kan de basis vormen voor een verzet tegen nationalisme, racisme en autoritarisme. Een buitenparlementaire beweging biedt meer basis voor aansluiting, inbreng en dus democratisering dan de pretentie om welk deel ook van de bevolking te vertegenwoordigen. Een geslaagde politieke beweging bestaat niet uit goede vertegenwoordigers en (actie)leiders, maar uit een pluriforme basis van autonome participanten. En juist daarin zit de sterkste kant van de buitenparlementaire beweging: haar politiek is “prefiguratief”. In het formuleren van antwoorden en tactieken, en in het organiseren van nieuwe samenwerkingsverbanden uit een grotere diversiteit aan mensen, creëert deze beweging de contouren van het door haar te bieden alternatief. Het credo “geen woorden, maar daden” is daarom juist deze beweging op het lijf geschreven.

Mathijs van de Sande

De inboorling

Het verhaal in Stevo Akkermans boek “De inboorling” is fictief, maar wel gebaseerd op een historisch gegeven: de Internationale Koloniale en Uitvoerhandel Tentoonstelling van 1883.¹ Hoofdpersoon Jozef Muskiet vindt na het overlijden van zijn moeder diverse brieven van zijn overgrootvader waaruit blijkt dat die onderdeel uitmaakte van de tentoonstelling. Akkerman werkt twee verhaallijnen af: Muskiets zoektocht naar zijn verleden, en het levensverhaal van zijn overgrootvader Frederik Boksteen.

Muskiet is volledig in de Nederlandse samenleving geïntegreerd. Hij heeft een baan en een Nederlandse vriendin. Zijn moeder woont in een bejaardenhuis en krijgt daar te maken met het racisme van de andere bewoners, witten. Muskiet neemt haar klachten echter niet serieus en denkt dat ze aan het dementeren is. Na haar overlijden vindt hij tussen haar spullen zijn overgrootvaders brieven. Hij ontdekt een verleden waar hij niets van af weet en eigenlijk ook niets van af wil weten. Zijn moeder heeft hem altijd voorggehouden dat hij zich netjes moet aanpassen aan de Nederlanders en de Nederlandse samenleving. Toen hij naar de basisschool ging, waarschuwde ze hem er nog wel voor dat de Nederlanders bang voor hem zouden kunnen zijn, want er woonden toen nog niet veel Surinamers in Nederland.

Grootvader Boksteen is een vrijgelaten slaaf. Hij probeert een eigen bestaan op te bouwen en zijn twee vrouwen en kinderen te onderhouden. Hij mag dan zijn vrijgelaten, maar echt vrij voelt hij zich niet. De Nederlanders bepalen nog steeds zijn leven. Zo maken priesters hem wijs dat Jezus het niet toestaat om van twee vrouwen tegelijk te houden. Op een gegeven moment wordt hij samen met 27 andere Surinamers meegelokt naar Amsterdam. Ze zouden koning Willem III mogen gaan bedanken voor hun bevrijding van de slavernij. Veel Surinamers zagen de koning destijds als hun persoonlijke bevrijder, waardoor een langdurige historische band met het Nederlandse koningshuis is gegroeid.² De 28 Surinamers worden echter tentoongesteld aan de Nederlanders en Willem III kijkt bij de openingsceremonie niet naar hen om. “De inboorling” is een boek om in één ruk uit te lezen. Akkerman zet zijn lezers aan tot nadenken over de koloniale geschiedenis en het racisme tegenover de vrijgelaten slaven. “De inboorling”, Stevo Akkerman. Uitgeverij: Nieuw Amsterdam, € 16,50. ISBN: 97890468805428.

Roel Nagel

Noten

- ¹ “Zwarte mensen in Europese dierentuinen”, Eric Krebbers. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 99.
- ² “Koningshuus en kolonialisme”, Roel Nagel. Zie: <www.gebladerte.nl>, Fabel-krant 82/83.

2. Anti-rechts in plaats van anti-Wilders

Een eerste voorwaarde voor een links geluid tegen het radicale “populistische” rechts in Nederland is het besef dat dit verschijnsel groter is dan de voormalige tekstschrijver van Frits Bolkestein. Sinds Pim Fortuyn is rechts in Nederland aan het overkoken; partijen en leiders komen en gaan – het meest recente voorbeeld is Rita Verdonk –, maar het politieke speelveld rechts van de VVD is duidelijk gegroeid. En alles duidt erop dat dit nog wel even zo zal blijven. Het is ook duidelijk dat links nog lang niet in staat is om een effectief tegengeluid te laten horen tegen dit nieuwe radicale rechts.

Misschien is het handig om te kijken naar de strategieën die in ieder geval niét goed werken. Wat niet werkt, is bijvoorbeeld doen alsof je neus bloedt, racisme en discriminatie negeren en je richten op sociaal-economische issues. Enigszins gechargeerd is dat de opstelling van de SP; het idee is dat het niet uitmaakt of je wit, zwart of wat dan ook bent, het neo-liberale beleid van de laatste decennia heeft ons allemaal geraakt. In plaats van aan kunstmatige verschillen tussen mensen aandacht te besteden is het, volgens deze opvatting, beter te werken voor de verbetering van de positie van iedereen. Impliciet wordt er hierbij van uitgegaan dat racisme en discriminatie dan vanzelf zullen verminderen. Waar aan voorbij gegaan wordt, is dat racisme niet alleen een zij-effect is van een haperende maatschappij, het knarsen dat je hoort als de radertjes van een samenleving stuk beginnen te lopen, maar dat het een eigen werking heeft. Het beschermen van de pensioenleeftijd zou zeker een prioriteit moeten zijn voor links, maar het helpt Ahmed niet die geen baan kreeg omdat de werkgever tot die grote groep Nederlanders behoort die denkt dat moslims “de boel willen overnemen”.

Actieposter tegen de PVV.

3. Organiseren voor hoop!

Sinds de opkomst van Pim Fortuyn is de politieke realiteit in Nederland zo veranderd dat linkse strategieën die voorheen mogelijk effectief waren, ter discussie moeten worden gesteld. Het stoppen van de enorme verrechtsing van niet alleen de politiek, maar ook de rest van de samenleving, op bijna alle fronten van gevoerd beleid tot de politieke ideeën, is voor elk links dat

buiten zijn eigen wereldje stapt een prioriteit. Linkse politiek is zeker nog mogelijk, maar alleen als we de dynamiek tussen het rechts-populisme en het stelselmatig richting rechts opschuivende politieke midden snappen, en uiteindelijk kunnen omkeren door nieuwe linkse machtsfactoren aan de basis van de samenleving op te bouwen via organisatie.

De (midden)partijen zijn bang om de verrechtsende kiezer te verliezen. Ze worden als reactie zelf rechtser en doen zo het hele spectrum naar rechts opschuiven. Daardoor krijgen de uiterst rechtse populistten nog meer wind in de zeilen. Die worden zo nog populairder en het hele gedonder begint weer van voren af aan. Dat de autoritaire leiders die het rechts-populisme vorm geven soms ineens wegvallen, blijkt helaas niet de ondergang van deze nieuwe stroming te betekenen. Het midden is niet meer bang voor links omdat belangrijke machtsfactoren voor links, zoals grote progressieve sociale bewegingen waar een aanzienlijk deel van de bevolking aan mee doet, van de arbeiders- tot de milieubeweging, grotendeels zijn verdwenen of door de jaren heen zijn versmald tot “professionele” ngo-achtige lobbyclubs die niet diep geworteld zijn in de samenleving.

De kracht van het rechts-populisme is nu vooral gebaseerd op een groeiende groep mensen die wil dat een sterke leider puin ruimt, zonder er zelf te veel voor te hoeven doen. Dat wordt aangegeven in verkiezingen en, minstens zo belangrijk, in de peilingen. De zwakte van het rechts-populisme is tot op heden dat zij zich slechts richt op gezamenlijke vijanden (“allochtonen”, “de linkse kerk”, en sinds kort “de gegijzelde elite”), geen opbouwend programma heeft en vooral tot op heden slecht georganiseerd is. En die laatste zwakte is precies waar links een grote taak heeft: het organiseren van de mensen die zich geraakt voelen door de continue nationalistische en racistische aanvallen en de keiharde opbouw van sociale onzekerheden.

Het gedachtegoed van het rechts-populisme bestaat uit een flexibel, soms inconsequent, en radicaliserend giftig mengsel van nationalistische, racistische, conservatieve en neo-liberale ideeën en beleidsvoorstellen. Dat moet altijd benoemd en zorgvuldig uitgelegd worden. Maar dat is bij lange na niet genoeg.

Een tweede gebrekkige strategie is wat ik maar de ouderwetse anti-racisme benadering zal noemen. Waar bij de eerste aanpak cultuur en sociale factoren het afleggen tegenover economische factoren, is het hier precies andersom. Als racisme het achterstellen van een bevolkingsgroep door een andere is, is het duidelijk dat Wilders een racist is. Maar het is niet zo dat hem als zodanig “ontmaskeren” ook een manier is om zijn positie aan te vallen. Ten eerste is er maar weinig besef van wat racisme is, en dat bijvoorbeeld islamofobie best een vorm van racisme kan zijn, ook al zijn “moslims” geen “ras”. Dat er al lang een consensus bestaat dat het geen zin heeft om de biologische term “ras” te gebruiken voor verschillende bevolkingsgroepen heeft racisten nooit tegengehouden. Maar zelfs als je duidelijk kunt maken dat islamofobie een vorm van racisme is, is het domweg niet – meer? – vanzelfsprekend dat discriminatie afgekeurd wordt.

Om Wilders te bestrijden moet rechts bestreden worden. En dat kan alleen als links eigen alternatieven naar voren schuift en daarvoor knokt – op economisch en sociaal gebied. Je kunt radicaal-rechts niet bestrijden door je slechts op een deelaspect te richten en samen met zogenaamd “net rechts” (over een contradictie in terminis gesproken!) een anti-racistisch geluid tegen de ergste uitwassen te willen laten horen. En je kunt het nieuwe rechts ook niet bestrijden als je een van hun kernpunten negeert: racisme – in het geval van Wilders de lijn die zijn bouwswel van populisme, nationalisme en neo-liberalisme bij elkaar houdt.

In die zin: links moet niet voor het een ten koste van het ander kiezen, maar bondgenoten zoeken en op al deze vlakken een alternatief bouwen. Protesteren tegen Wilders’ racisme is een belangrijk, maar ook beperkt deel van zo’n project. Bovenal betekent bondgenoot zijn dat je elkaar helpt: links mag zich niet afzijdig houden van verzet dat in haar ogen misschien niet radicaal genoeg is. De enige mogelijkheid om dat te veranderen is van binnenuit. Kortom, links moet de wijde wereld in.

Alex de Jong (redactielid van het blad Grenzeloos)

Politiek is niet alleen de goede ideeën hebben en deze kunnen verspreiden, maar vooral ook de macht hebben om ze gerealiseerd te krijgen. In de krachtmeting die politiek is, heeft rechts zich - simpel gezegd - vooral gericht op de macht van het geld en vertegenwoordigers van hiërarchische instituten, en heeft links vooral succes gehad door de macht van het getal, door zoveel mogelijk mensen te activeren om gewicht in de schaal te leggen. Maar dat laatste kan links al een tijd niet meer voldoende. Links zal binnen en buiten bestaande progressieve organisaties weer aan de basis moeten organiseren. Om dat succesvol te kunnen doen is een aantal dingen noodzakelijk. Tegenover de rechts-populistische politiek van de angst moet links een politiek van de hoop kunnen plaatsen. Daartoe heeft links een breed aansprekende en begrijpelijke visie op een betere samenleving in de toekomst nodig, waarin iedereen kan bijdragen naar vermogen en kan ontvangen naar behoefte, voorbij de huidige grimmige werkelijkheid dus. Die visie moet in woord en beeld een eigentijds geluid zijn. Om een brug te kunnen slaan tussen het heden en die toekomst, en begrijpelijk te kunnen communiceren, moeten we goed luisteren naar de behoeften die nu leven, zodat we kunnen organiseren op concrete punten om de kwaliteit van het alledaagse leven van grote groepen mensen te kunnen verbeteren. Dat kan in buurten, op de werkvloer, overal waar mensen met gemeenschappelijke belangen of politieke verlangens elkaar tegen komen en samen een vuist kunnen maken. Zo kunnen we de eerste stappen richting onze hoopvolle toekomst zetten.

De “gewone mensen” die we tegen gaan komen buiten ons o-zo-vertrouwde linkse wereldje passen misschien niet altijd in ons plaatje, maar we moeten ons niet richten op hoe mensen zijn, maar hoe ze kunnen worden. We kunnen links lullen als Brugman, maar wat mensen het meest transformeert zijn gezamenlijke (strijd)ervaringen. Door samen te werken, samen beslissingen te nemen, samen te delen en elkaar te vertrouwen, leren mensen de waarde van solidariteit en vrijheid.

Het zal niet makkelijk zijn om onze kop uit te steken en mensen te organiseren. Het zal lang duren en veel van onze kostbare en beperkte tijd en energie kosten. Maar in de strijd tegen de invloed van het rechts-populisme hebben we niet de luxe om niet te kiezen voor het opbouwen van een tegenmacht aan de basis. Alleen zo kunnen we van deze tijden van angst weer tijden van hoop maken!

Bob I. Wester

<Dis
cus
sie>

Gülen-beweging bouwt macht op via islamitische scholen en instellingen

Op aandringen van de Tweede Kamer belofde minister Eberhard van der Laan van Integratie in februari 2009 een onderzoek in te stellen naar organisaties in Nederland - met name schoolinternaten - die gelieerd zijn aan de beweging van de Turkse prediker Fethullah Gülen. De karakterisering van deze beweging lopen echter sterk uiteen: van moderne, spirituele beweging die zich inzet voor interreligieuze dialoog en vrede, tot een stroming met een dubbele agenda die uit is op indoctrinatie van kinderen en jongeren, en de vestiging van een islamitisch bewind over de hele wereld. Een eenduidige onderzoeksconclusie ligt dus niet voor de hand.

De ophef in Nederland over de beweging van Gülen – die wereldwijd actief is – ving plotsklaps aan: met een uitzending van tv-programma Nova in de zomer van 2008. Daarin werd de stroming ervan beschuldigd heimelijk te streven naar een islamitische staat, achter een rookgordijn van goed klinkende doelstellingen. De Tweede Kamerleden Madeleine Van Toorenburg (CDA) en Sadet Karabulut (SP) vuurden direct schriftelijke vragen af op Ella Vogelaar, toen nog de minister van Integratie. De bewindsvrouw liet daarop de zaak onderzoeken door de AIVD. Vogelaar concludeerde dat de Gülen-beweging weliswaar “orthodox-islamitisch”, maar “niet staatsgevaarlijk” is.

LEEFBAAR-DOSSIER

De Nova-uitzending bracht ook Leefbaar Rotterdam-raadslid Anita Fähmel tot het stellen van schriftelijke vragen. Het Rotterdamse college gaf in zijn antwoord toe dat educatieve organisaties waarvan beweerd wordt dat zij behoren tot de Gülen-beweging door de gemeente worden gesubsidieerd, maar tekende daarbij aan dat deze beweging niet centraal wordt gestuurd. De betreffende organisaties zouden zelfstandig zijn en hooguit worden geïnspireerd door het gedachtegoed van Gülen. Ook zouden zij binnen de kaders van de Nederlandse wet- en regelgeving opereren en geen voedingsbodem vormen voor radicalisering, of op een andere manier de openbare orde bedreigen.

Nadat Fähmel bot had gevangen in Rotterdam, publiceerde ze in januari 2009 een ‘onderzoekdossier’ over Gülen, dat het beste is te omschrijven als een knip- en plakwerkje dat voor 90 procent bestaat uit bijlagen die het fortuynistische raadslid her en der bij elkaar heeft gesprokkeld. Maar belangrijker nog: het dossier bevat geen informatie die vóór de publicatie ervan onbekend was of die voor een plotse ontmaskering zou kunnen zorgen. Merkwaardig genoeg vormde het dossier van Fähmel aanleiding voor een meerderheid in de Tweede Kamer om een onderzoek naar de

Fethullah Gülen

Fethullah Gülen werd in 1941 geboren in het dorp Korucuk in de oostelijke Turkse provincie Erzurum. Op 18-jarige leeftijd begon hij als imam te preken in Izmir. Als charismatische, beleden en welbespraakte prediker slaagde hij er in om voornamelijk scholieren, studenten en onderwijzers aan zich te binden. Hij roept gelovigen op om naar “de waarheid” te zoeken, door een evenwicht tussen materiële en spirituele waarden tot stand te brengen. “Intellectuele verlichting”, “verstandige spiritualiteit” en een “zorgzaam, menselijk activisme” zijn kernconcepten in zijn gedachtegoed. Deze ideeën proberen Gülen en zijn aanhangers voornamelijk te verspreiden via een wereldwijd netwerk van scholen en internaten, en eigen tv-zenders, tijdschriften en dagbladen. Gülen woont en werkt sinds 1999 in de VS. In 2000 werd de prediker in Turkije aangeklaagd wegens anti-seculiere activiteiten. Acht jaar later werd hij vrijgesproken.

Gülen-beweging te eisen van minister Van der Laan. Die gaf toe, omdat de schoolinternaten van de beweging “niet aan controle onderhevig zijn” en Gülen tegenstrijdige geluiden zou laten horen over zijn doelstellingen.

Een van de politici die juichte om de beslissing van Van der Laan is SP-er Karabulut. Zij vindt het “heel gek dat deze omstreden beweging achter gesloten deuren kinderen opvoedt en onderwijst, zonder dat hier enig zicht en controle op bestaat”. Alsof de uitkomst van het onderzoek al vast staat, wil ze weten “welke maatregelen het kabinet gaat treffen om aan deze praktijken een einde te maken”. Haar partijgenoot en fractievoorzitter in Rotterdam, Theo Coskun, snapt niets van deze opstelling: “Blijkbaar hebben ze landelijk behoefte aan een onderzoek waar 100 procent zeker niets uitkomt. Ze doen mee aan de spokenjacht. Dankzij Wilders hebben ze daar allemaal last van islamofobie.”

GELIEFD

De persoon Gülen en de wereldwijde beweging die rond zijn ideeën is ontstaan, zijn niet makkelijk te doorgronden. Dat is een van de weinige conclusies die met zekerheid is te trekken. Tekenend voor dit mistige beeld is bijvoorbeeld dat Gülen goed lag bij de Turkse streng seculiere, sociaal-democratische voorman Bülent Ecevit (1925-2006), omdat hij volgens deze vroegere premier heeft aangetoond “dat de islam gepaard kan gaan met moderniteit, democratie en vooruitgang”. Maar Gülen was tegelijkertijd geliefd bij de fascistenleider Alparslan Türkeş (1917-1997), die hem roemde omdat hij als Turk erin was geslaagd om over de hele wereld invloed te verkrijgen.

Dat Gülen invloedrijk is, is ook absoluut zeker. In meer dan honderd landen zijn ongeveer 500 onderwijsinstellingen actief die zich laten leiden door de ideeën van Hocaefendi (“Mijnheer de Hodja”), zoals Gülen door zijn aanhangers wordt genoemd. Daaronder bevinden zich internaten, studentenhuizen, lagere en middelbare scholen en zelfs universiteiten. De Gülen-beweging beschikt ook over eigen bedrijven, werkgeversorganisaties en media, zoals het dagblad Zaman en de internationale tv-zenders Samanyolu, Ebru en Mehtap.

De Nederlandse tak van de beweging bestaat uit een verzameling van talloze rechtspersonen die voornamelijk actief zijn in het onderwijs en de mediawereld en op het gebied van interreligieuze dialoog. Voorbeelden van deze rechtspersonen zijn de landelijke studentenvereniging Cosmicus, Stichting Islam en Dialoog, basisschool Cosmicus en het Cosmicus College (beiden gevestigd in Rotterdam), de Time Media Group met lokale tv-uitzendingen in Amsterdam en Rotterdam, persbureau CHA en talloze “educatieve centra” die feitelijk functioneren als internaten en huiswerkinstituten in onder meer Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Nijmegen, Groningen, Haarlem, Tilburg en Zaandam. Zoals in de rest van de wereld, bestaan de kaders van de Gülen-beweging en dus van de genoemde organisaties ook in Nederland uit hoogopgeleide en “representatief” ogende mannen en vrouwen. Overigens worden meerdere van deze rechtspersonen gesubsidieerd door de Nederlandse overheid.

LUXE OMGEVING

De kritiek op de Gülen-beweging heeft meerdere aspecten en gradaties. Critici stellen dat zij middels haar educatieve netwerk, dat in het moederland Turkije, maar ook in Nederland, vooral is gericht op (kans)arme kinderen en jongeren, jeugdigen op een geraffineerde wijze disciplineert en indoctrineert met een conservatief-islamitisch wereldbeeld. En dat deze jongeren vervolgens hun leven lang als missionarissen fungeren voor de stroming, vaak omdat ze bevangen zijn door het gevoel “iets” terug te moeten doen voor de beweging. Ook worden er vragen gesteld over de financiering van de talloze Gülen-initiatieven. Andere critici stellen dat de Gülen-beweging geen los netwerk is en niet alleen een conservatief wereldbeeld heeft, maar een door Gülen zelf strak aangestuurde organisatie is die via het individueel bezetten van economische en politieke sleutelposities uit is op politieke macht en de vestiging van een islamitische staat.

Gülen zelf ontkent ten stelligste dat hij leider is van een beweging, of educatieve instellingen aanstuurt vanuit een bepaald centrum. Hij beweert slechts een prediker te zijn die anderen aanmoedigt en inspireert om scholen en internaten te stichten.¹ Volgens Gülen is er mede door hem wel “een los-vaste beweging” ontstaan, die “berust op deelname op vrijwillige basis van mensen, waarbij geen sprake is van een centrale structuur, een centrale organisatie, officiële statuten en

rechtspersoonlijkheid”. Wel vindt hij het “vanzelfsprekend dat sommige mensen je om advies vragen”. Toch zijn er feiten die deze bescheiden opstelling in twijfel trekken. Gülen woont sinds 1999 in Pennsylvania, in de VS. Maar wel in een luxe omgeving met tientallen assistenten in zijn nabijheid. Dat doet toch het vermoeden rijzen dat hij de beschikking heeft over een staf, die tevens als centraal leiderschap kan fungeren. Bovendien hebben Amerikaanse advocaten van Gülen tijdens een procedure voor de bemachtiging van een green card voor hun cliënt tegenover de rechter verklaard dat hij de stichter is van de Gülen-beweging, die als doelstelling de wereldwijde oprichting van scholen heeft.

DEMOCRATIE

Gülen stelt voortdurend dat hij geen politieke ambities heeft, waarbij hij vaak benadrukt al jaren ziek te zijn en dat hij slechts een “simpele sterveling” en “nederige dienaar van God” is. Ook spreekt hij structureel zijn afkeuring uit over terrorisme: volgens Gülen is “in de ware islam geen plaats voor terreur”. De prediker spreekt zich nergens onomwonden uit voor een islamitisch politiek bestel, maar wijst het ook niet nadrukkelijk af. Hij stelt dat de islam geen gedetailleerd voorstel doet voor een staatsvorm, een regime of een systeem, maar de bestuursvorm juist overlaat aan de vrije wil en keuze van de meerderheid van de bevolking. Gülen lijkt het exacte karakter van het staatsbestel ook niet belangrijk te vinden. In een interview verklaart hij: “Uiteindelijk is de bron, de kleur en de klank van het recht binnen een democratische samenleving ook weer niet zo extreem belangrijk. Als het er maar op neerkomt dat, volgens dat wat eveneens de verwachting van de moderne wereld is, de primaire mensenrechten, de rechten van minderheden en de individuele vrijheden worden gerespecteerd.” En: “Als een staat aan een ieder de ruimte geeft om zijn geloof te beleven en als zij aan haar onderdanen de ondersteuning biedt die zij nodig hebben om zelfstandig te kunnen denken, om te leren en het geleerde in praktijk te brengen, dan is een dergelijk systeem niet in strijd met wat de koran leert. Als er sprake is van een staat die dit alles respecteert, dan mag men zich niet wenden tot ideeën over een andere vorm van staatsinrichting.”

Echter, kenmerkend voor de ambivalente houding van Gülen ten aanzien van de politiek en de staat is zijn bewering in hetzelfde interview dat in de islam “de soevereiniteit en heerschappij” aan God toebehoren en dat er in de islam geen plaats is “voor de klassieke democratie op de manier zoals deze in het Westen bekend staat”. En: “In de islam berust het bestuur op een wederzijdse overeenstemming van bestuurders en bestuurden, een sociaal contract, dat zijn legitimiteit ontleent aan het principe van de suprematie van het recht. Het recht staat evengoed boven de bestuurders als boven de bestuurden, en behoort toe aan God. Het kan niet worden gewijzigd.”²

In augustus 2000 werd Gülen overigens aangeklaagd voor activiteiten om het huidige Turkse (seculiere) staatsbestel omver te werpen en pogingen om een islamitische staat te vestigen. Dat vanwege een uitgelekte preek van een jaar eerder waarin de geestelijke zijn toehoorders oproept om de sleutelposities van “dit systeem” te verkennen, over te nemen en daarbij geduldig en voorzichtig te werk te gaan. Anders zouden zij het gevaar lopen verpletterd te worden door de wereld. “Zoals in Algerije”, tekent Gülen daarbij aan. De aanklacht sneuvelde in 2008 bij de Turkse Hoge Raad. Gülen werd vrijgesproken. Welke maatschappijvorm Gülen nu nastreeft blijft onduidelijk, hoewel hij het nadeel van de twijfel verdient. De opvatting van minister Van der Laan dat de Turkse prediker zich tegenstrijdig uit over zijn doelstellingen berust in ieder geval niet op onzin.

MYSTIEK

Intussen blijven Gülen en zijn aanhangers volhouden niet-politiek te zijn. Zo kenschetst Kerim Balci, journalist bij het Gülen-dagblad Zaman, de beweging waartoe hij behoort als “sociaal-economisch” en “apolitiek”. Balci benadrukt maatschappelijke verbeteringen te willen bewerkstelligen via het onderwijs en de economie. “Wat we doen is dus – nogmaals – niet politiek, maar heeft wel politieke implicaties”, aldus de journalist.³ Misschien klopt het dat de Gülen-beweging in de kern niet uit is op een islamitische revolutie, maar dat zij politiek bezig is staat buiten kijf. Politiek moet breder gezien worden dan partijpolitiek of parlementaire politiek: de Gülen-beweging bedrijft alternatieve politiek door macht op te bouwen via scholen en bedrijven.

Overigens moet daarbij aangetekend worden dat de Gülen-beweging niet salafistisch is. Gülen erkent dat sommige religieuze principes veranderlijk zijn, dat er ruimte is voor interpretatie van

religieuze geschriften. Ook heeft de prediker het over mystieke concepten als “liefde”, “tolerantie” en “het bereiken van de kennis van God”. Dat is vloeken in de moskee in de ogen van salafistische puriteinen. Een ander verschil met de salafisten is dat Gülen zich diplomatieker en respectvoller uit over vrouwen. Hij wekt de suggestie dat man en vrouw volkomen gelijk aan elkaar zijn in de islam wat betreft primaire rechten en verantwoordelijkheden. “Verzen in de koran die het idee geven dat de man boven de vrouw staat, zijn verklaringen met de bedoeling om hun verschillende capaciteiten en talenten aan te voeren”, aldus Gülen. Dat vrouwen wel degelijk minder rechten hebben dan mannen in de islamitische geschriften, kan er bij Gülen niet in. Dat de getuigenissen van twee vrouwen gelijk staan aan die van één man, wuift de Turkse prediker wel heel makkelijk weg met de woorden: “Maar het is niet acceptabel om hier een betekenis aan te geven, als zou de vrouw op het punt van haar waarde en menselijkheid minder zijn dan de man.”

MACHTSVORMING

Terug naar Nederland. De Gülen-beweging doet via een uitgebreid netwerk van organisaties en instellingen wel degelijk aan machtsvorming op basis van een conservatief-islamitisch wereldbeeld. Voornamelijk via scholen, internaten en huiswerkinstituten. Dat is niet uniek, ook orthodoxe en fundamentalistische christelijke stromingen doen op die manier aan machtsvorming en -behoud. Maar dit maakt de situatie niet minder zorgelijk: kinderen worden in een etnisch en religieus gesegregeerde omgeving opgevoed en onderwezen door volwassenen met een expansionistische en conservatief religieuze levensovertuiging. Het recht op een vrije ontwikkeling van een kijk op de wereld en het leven wordt deze jeugdigen ontnomen. Het succes van de Gülen-beweging in Nederland is onder meer te verklaren uit het oprukkende racisme en de toenemende islamofobie. De moslimsgemeenschappen raken daardoor steeds meer in zichzelf gekeerd en de Gülen-beweging speelt hier handig op in. Maar ook het feit dat het reguliere Nederlandse onderwijsstelsel moslimkinderen onvoldoende perspectief weet te bieden is koren op de molen van deze lieden.

Mehmet Kirmaci

Noten

1. “Meet Fethullah Gülen, the World’s Top Public Intellectual.” Zie: Foreign Policy-website, <www.foreignpolicy.com>.
2. “Interview met Fethullah Gülen (Muslim World)”, Zeki Saritoprak. Zie: Fethullah Gülen-website, <http://nl.fgulen.com>.
3. “Wat we doen heeft politieke implicaties”, Kerim Balci. Zie: Mondiaal Nieuws-website, <www.mo.be>.

Doorbraak goes international II

(Taylan Devrim, 11 april 2009)

Op 30 maart 2009 waren we met twee Doorbraak-leden uitgenodigd op de bijeenkomst in Duitsland waar de dood van Mahir Cayan en zijn strijdmakkers herdacht werd. Die werden in 1971 min of meer doelbewust afgeslacht door de Turkse strijdkrachten. Cayan was een van de revolutionaire leiders in de jaren 60, samen met Deniz Gezmiş. Ik zou een toespraak houden over Doorbraak en de strijd in Nederland, en mijn collega-Doorbraker zou enkele van zijn gedichten voorlezen.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema inburgering.

Albayrak komt met nog genadelozer “vreemdelingenbeleid”

(Harry Westerink, 19 april 2009)

Meer repressie, meer uitsluiting en meer deportaties. Genadelozer, onmenselijker, gewelddadiger. Zo kunnen de nieuwste beleidsaanbevelingen en maatregelen tegen illegalen worden samengevat. Nieuw migratiebeleid gaat vaak gepaard met adviezen van overheidscommissies en ronkende berichten in de media. Zo ook nu.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema migratiebeheersing.

Wil de Amsterdamse PvdA-wethouder Asscher af van de Wet Inburgering?

(Willem Slaapmaat, 21 april 2009)

Een PVV-achtige kop boven een artikel lijkt de voorkeur te hebben boven nieuws belichten. De Amsterdamse PvdA-wethouder Lodewijk Asscher geeft in De Volkskrant van 21 april 2009 opmerkelijke kritiek op de Wet Inburgering, maar de krant kopt: “Verbied neef-nicht huwelijken”.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema inburgering.

Parlementaire hangouderen criminaliseren Marokkaanse Nederlanders

(Harry Westerink, 23 april 2009)

Vervelend gedrag is kennelijk erger als het vertoond wordt door “allochtonen”. Het klagen over Marokkaans-Nederlandse “probleemjongeren” is tegenwoordig volkssport nummer een. En het verzinnen van maatregelen tegen die jongeren is inmiddels tot een geliefd tijdverdrijf geworden van Tweede Kamerleden. Dat het maken van speciale regels voor mensen op basis van hun etniciteit racistisch is, daar maalt bijna niemand meer om.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema inburgering.

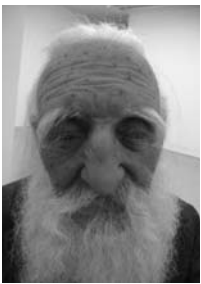

FOTO: ERIC KIEBERS

Twee mislukte aanslagen in een week

(Taylan Ozgur, 4 mei 2009)

Afgelopen week vonden er twee aanslagen plaats. Die in Apeldoorn op de koningin was live op tv te volgen, de andere is waarschijnlijk aan velen in Nederland onopgemerkt voorbijgegaan. In Turkije werd op oud-minister van Justitie Hikmet Sami Türk een aanslag gepleegd. Een vrouw probeerde zich naast hem op te blazen. De aanslag is mislukt en de vrouw is zwaar gewond naar het ziekenhuis gebracht. Türk heeft de aanslag ternauwernood overleefd.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema rechts-populisme.

FOTO: JEROEN BREUKELDOP

Strijdbare 1 mei-bijeenkomst in Nijmegen

(Willem Slaapmaat, 4 mei 2009)

Zo’n 35 mensen woonden de 1 mei-bijeenkomst bij van Doorbraak in Nijmegen. In de eerste inleiding gaf historicus Ron Blom inspirerende voorbeelden uit de geschiedenis van de arbeidersbeweging waarin arbeiders van uiteenlopende herkomsten samen streden. Daarna sprak Doorbraak-activist Bob Wester over hoe mensen bij de strijd tegen kapitalisme, racisme en patriërchaat betrokken kunnen worden. In ieder geval niet door de arbeidersklasse als een amorfe grijze massa te zien. We moeten juist oog hebben voor de verschillende posities die vrouwen en mannen, en “allochtonen” en “autochtonen” nog steeds hebben. Maar de kunst is, zo zei ook Blom, om de verschillen niet te hoog te laten opspelen.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema arbeidersstrijd.

Koloniaal seksisme bij “De wereld draait door”

(Harry Westerink, 15 mei 2009)

Bij de VARA zijn woedende reacties binnengekomen op een recente aflevering van “De wereld draait door” , gepresenteerd door Matthijs van Nieuwkerk. In dat praatprogramma sprak de presentator met Robert Vuijsje, de auteur van de roman “Alleen maar nette mensen”. De hoofdpersoon van dat boek komt uit een gegoed en intellectueel milieu. Hij is op zoek naar “een echte negerin” met dikke billen, grote borsten en een groot libido.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema kolonialisme.

Liever actie dan rechtszaak tegen Wilders

(Sandor Schmits, 25 mei 2009)

Het Openbaar Ministerie heeft op 20 mei 2009 bekend gemaakt dat PVV-leider Geert Wilders toch vervolgd gaat worden voor het aanzetten tot discriminatie en haat. Een poging van zijn advocaat Bram Moszkowicz om vervolging te voorkomen, is afgewezen door de Hoge Raad.

Lees verder: <www.doorbraak.eu>, thema rechts-populisme.

Protest tegen Grijze Wolvencongres

► ► ► Vervolg van voorpagina

De protestbrieven van Doorbraak en tientallen anderen leidden tot de nodige media-aandacht. Namens het college reageerde burgemeester Wolfsen. Hij verschool zich daarbij achter “de vrijheid van meningsuiting” en weigerde in te grijpen. De burgemeester vergat daarbij echter dat “de vrijheid van meningsuiting” niet absoluut is en dat het uiten van discriminatoire opvattingen onwenselijk is. Het congres vond dus doorgang. Bahçeli hield een toespraak waarin hij “de eenheid onder de Turken” benadrukte. Hij zei verder dat de Turkse Nederlanders op de steun van de MHP en de Turkse regering kunnen blijven rekenen. Ook

waren bij het congres MHP-parlementariërs uit Turkije aanwezig, alsmede de voorzitter van de Europese federatie van de Grijze Wolven, Cemal Çetin. Op het congres werd verder Güven Işçi opnieuw verkozen tot voorzitter van de TFN. Er werd veelvuldig gezwaaid met vlaggen met Grijze Wolven erop. Veel bezoekers maakten ook met hun hand het Grijze Wolven-gebaar en de nationalistische retoriek was niet van de lucht. Zo werden slogans geroepen als “Martelaren sterven nooit. Ondeelbaar vaderland!”, in een verwijzing naar de strijd van Turkse nationalistten tegen Koerden die autonomie nastreven.

Doorbraak

Tijd voor strijd

Iedereen heeft het druk, druk, druk. Veel mensen hebben daardoor nauwelijks nog tijd voor politieke activiteiten. Ook binnen Doorbraak heerst een schrijnend gebrek aan tijd. Veel activisten zoeken voor zichzelf oplossingen, terwijl het feitelijk een collectief probleem is dat samenhangt met de huidige fase in de kapitalistische ontwikkeling die onder meer gekenmerkt wordt door een grote mate van flexibilisering.

Foto: GREGOR WALZ

vaak automatisch dat er minder tijd overblijft voor politiek. Zeker als de ouder of ouders alleen wonen of in een traditioneel gezinsverband. Sommige Doorbraak-leden kiezen ervoor om meer collectief te wonen, bijvoorbeeld in een woongroep. Dat is goedkoper en dus hoeft er vaak minder gewerkt te worden. Ook kunnen zorgtaken dan enigszins gedeeld worden. En in leuke woongroepen kan ook een politieke sfeer hangen. Anderen leven in een minder of helemaal a-politieke sfeer, waardoor het dagelijks leven en politieke activiteiten veel strikter gescheiden blijven. Dat beperkt mede de tijd die men heeft voor politiek.

Waar is de oude full-time activist van de jaren 80 gebleven?

In de jaren 80 was het in Nederland voor een flink aantal mensen inderdaad nog mogelijk om full-time actievoerder te zijn door te leven van een uitkering. Die mogelijkheid is inmiddels helemaal afgesneden. Een aantal Doorbraak-leden met wortels in de actiebeweging van toen heeft

daarop altijd naar mogelijkheden gezocht om het aantal uur betaald werk beperkt te kunnen houden om zoveel mogelijk tijd over te houden voor politieke activiteiten. Een tijd lang konden sommige politieke activiteiten nog full-time worden verricht via gesubsidieerde arbeid, maar ook die weg is nu afgesloten. De full-timers konden zorgen voor de broodnodige dagelijkse continuïteit in een aantal linkse organisaties. Banenpoolers en ID-baners deden bijvoorbeeld vaak de administratieve klussen. Het afschaffen van die regelingen veroorzaakt zodoende soms fikse problemen. Kortom, vrijwel iedereen die vandaag de dag politiek actief wil zijn, moet werk en activisme trachten te verenigen. Dat is een individuele opgave, maar het is belangrijk dat politieke organisaties zo gestructureerd zijn en thematieken kiezen dat de combinatie politiek en werk mogelijk blijft. Dat leden ook op een lager pitje mee kunnen doen en mee kunnen beslissen.

Vandaag de dag moet iedereen dus voor zich proberen om tijd vrij te maken voor politiek?

Dat is een hele klus. Daarom vindt Doorbraak het belangrijk om hierover binnen de organisatie een voortdurende discussie en informatiestroom te organiseren. Zodat de actieve leden elkaar kunnen bijstaan met het uitwisselen van tips en ervaringen. Het is sowieso belangrijk voor alle Doorbrakers om hun ervaringen met werk en inkomen collectief te maken. Het probleem van ons overleven en tijdmaken moet boven het individuele niveau uitgetild worden. Het kapitalisme atomiseert immers onze overlevingsstrijd, en het aanknopen van dit soort meer sociale en solidaire banden is op zich al een daad van verzet. We sluiten niet uit dat Doorbraak op termijn ook zou kunnen gaan uitkijken naar een uiterst vangnet voor Doorbraak-leden die in financiële problemen belanden.

Conclusie?

De uitgangspunten van Doorbraak hierbij zijn vrijheid en solidariteit. Volledige vrijheid om te kiezen hoeveel tijd en prioriteit men wil geven aan politiek. Zolang natuurlijk maar duidelijk is aan de andere leden waar men aan toe is. Op vrijblijvendheid zit niemand te wachten. Maar het mag niet voorkomen dat leden zich schuldig voelen omdat ze veel werken en weinig tijd besteden aan politiek. Iedere bijdrage aan Doorbraak wordt gewaardeerd. Daarnaast staat dus ook solidariteit centraal: het bewustzijn dat problemen met werk, inkomen en tijdsbesteding geen strikt individuele zaken zijn, maar een belangrijke politieke component hebben. We willen ons verantwoordelijk voor elkaar voelen en samen strijden voor betere levensomstandigheden voor ons allemaal. Links zou zich daarom eigenlijk meer dan voorheen moeten gaan richten op arbeid, scholing en het recht op sociale zekerheid, op zaken die ons eigen dagelijks leven voor een groot deel bepalen. Organizing zou daarbij een sterk wapen kunnen zijn. Door werk en strijd op die manier te combineren, dus door onze eigen arbeid, scholing en sociale zekerheid te repolitiseren, zouden we in ieder geval ook heel concreet werken aan het oplossen van ons probleem van het gebrek aan tijd.

Waar hebben we het met z'n allen druk mee?

De drukte in ons leven wordt voor een groot deel veroorzaakt door de economische en politieke omstandigheden, en mogelijk gemaakt door de technologische ontwikkelingen. Vrijwel iedereen moet betaald werken tegenwoordig, zowel mannen als vrouwen. Tweeverdiener zijn is voor de meeste mensen allang geen luxe meer. Daarbij moeten velen zich voortdurend bijscholen via cursussen, steeds bij uitzendbureaus of opdrachtgevers langs voor nieuw flexibel werk, en langere afstanden reizen omdat de loonarbeid en boodschappen steeds verder weg zijn. Ook de zorgtaken vereisen meer en meer tijd. Allerlei handige huishoudapparaten hebben ons weliswaar werk uit handen genomen, maar ze moeten wel betaald en gerepareerd worden. Ook moeten kinderen steeds meer en verder vervoerd worden naar de speciaal gekozen scholen en clubs, en moeten ouders bezocht worden in bejaardentehuizen in een andere stad. Studenten moeten steeds sneller studeren en vaak meerdere studies afronden om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. De meeste studenten zien zich daarnaast ook nog eens financieel gedwongen om een of meer 'bijbaantjes' te nemen. Allemaal zijn we verder steeds meer tijd kwijt aan het uitzoeken welke verzekering we zullen nemen, welk merk telefoon en welk internet. En daarnaast zijn er natuurlijk ook de leuke verlokkingen die ons afleiden van politiek, zoals ontelbare tv-netten, dvd's, internet, videogames, hobbies, mobiele telefoons, uitgaan, en meerdere vakanties per jaar.

Maar is het niet een individuele keuze om aan het hele circus mee te doen?

De hoeveelheid tijd die men besteedt aan betaald werk en alle zorgtaken is natuurlijk maar tot op zekere hoogte een individuele keuze. Allerlei economische, maatschappelijke, gender- en historische factoren kunnen een dwingende rol spelen. Zo zullen activisten met een niet-West-Europese achtergrond vaak eerder kiezen voor goed betaalde banen met langere werktijden. In hun landen van herkomst bestaat namelijk meestal geen vangnet van uitkeringen waarop men kan terugvallen. Financiële steun moet daar eerder komen van de uitgebreide familie, en ieder lid daarvan is eraan gehouden om zoveel mogelijk geld binnen te brengen. Bij veel van de activisten met een West-Europese achtergrond, die opgegroeid zijn in een relatief zorgeloze overvloed en de zekerheid van een uitkering, speelt die noodzaak van flink verdienen over het algemeen wat minder. Ook de keuzen van mannen en vrouwen vallen vaak wat anders uit als het gaat om full-time betaald werken in goedverdienende banen. Veel mannen zien zich nog steeds als kostwinner en veel vrouwen kiezen traditioneel eerder voor deeltijdbanen. Maar vanwege het grotere aantal zorgtaken leidt die keuze voor vrouwen vaak niet automatisch tot meer tijd voor politieke activiteiten. In het algemeen zou de groeiende crisis er op termijn wel toe kunnen leiden dat er door werkloosheid meer tijd komt voor politieke actie. Hoewel de overheid dat zoveel mogelijk zal proberen tegen te gaan via meer en meer gedwongen 'scholing' en onbetaalde 'stages'. De moderne burger moet er zo tot in het diepst van zijn ziel van overtuigd raken dat hij in de eerste plaats handelswaar op de arbeidsmarkt is, en dat hij alles op alles moet zetten om voortdurend zijn marktwaaarde op te krikken.

Maar inderdaad: naast de collectieve keuzen zijn er vanzelfsprekend ook veel individuele keuzen die de mate van tijdsbesteding aan politiek mede kunnen bepalen. Zo betekent het nemen van kinderen

Doorbraak

Doorbraak is een linkse basisorganisatie die strijdt voor een ecologisch duurzame wereld zonder uitbuiting, onderdrukking en uitsluiting. Daarom vechten we van onderop tegen het kapitalisme, het patriarchaat, racisme, nationalisme, religieus fundamentalisme en militarisme. Doorbraak is een gezamenlijk initiatief van zogenaamde "allochtonen" en "autochtonen", juist om het denken in zulke etnische verdelingen te doorbreken.

Doorbraak wil af van de gecreëerde scheidslijnen en streeft naar een rechtvaardiger wereld. Hoe die er precies uit moet gaan zien? En hoe we daar willen komen? Dat willen we gaandeweg en samen met anderen bedenken en bevechten. Daarbij halen wij onze inspiratie uit de strijdbare traditie van socialistische bewegingen. Doorbraak staat daarbij symbool voor de wens om vastgeroeste indelingen in allerlei hokjes te doorbreken.

Klinkt dat goed? Heb je interesse? Wil je meedoen? Bel of mail ons dan gerust.

ADRES

Website: <www.doorbraak.eu>
Mail: <doorbraak@doorbraak.eu>
Adres: Postbus 901, 7400 AX Deventer
Telefoon: 06 4120 6167
Giro: 33.89.627, t.n.v. Doorbraak.eu, Deventer

LOKALE CONTACTEN

amsterdam@doorbraak.eu
denhaag@doorbraak.eu
deventer@doorbraak.eu
leeuwarden@doorbraak.eu
leiden@doorbraak.eu
nijmegen@doorbraak.eu
oss@doorbraak.eu
wageningen@doorbraak.eu

KRANT

De Doorbraak-krant verschijnt tweemaandelijks en wordt uitgegeven door stichting Gebladerte <www.gebladerte.nl>. Abonnee worden? Maak 25 euro over op giro 95225 t.n.v. stichting Gebladerte te Leiden o.v.v. "abonnee". Vermeld duidelijk je adres. Minima kunnen volstaan met 13 euro. Losse nummers kosten 3 euro. Lay-out: Zwart op Wit, Delft
Drukkerij: Albani, Den Haag
ISSN: 1877-8186

MAIL-LIJST

Wil je in de tussentijd op de hoogte blijven van Doorbraak-activiteiten? Mail dan "Doorbraak Info" naar <doorbraak@doorbraak.eu>

Doorbraak